

VERSLAG
OVER HET
Bestuur en den Toestand
DER ZAKEN
VAN DE
STAD TURNHOUT

door het Collegie van Burgemeester en Schepenen
aan den Gemeente-Raad
in zijne zitting van 6 October 1902 voorgedragen.

TURNHOUT

BOEKDRUKKERIJ JOSEPH SPlichAL.

Mijne Heeren,

Het artikel 70 der Gemeentewet schrijft ons voor jaarlijks UEd. verslag te doen over het Bestuur en den toestand onzer stadszaken.

Ons deze verplichting herinnerende, geven wij UEd. volgend verslag over het dienstjaar 1901-1902.

TITEL I

Staat der Bevolking

De aangroei onzer bevolking volgt zijnen gewonen gang.

Volgens den uitslag der volkstelling telden wij op 31 December 1900 20887 inwoners, en op 31 December 1901 21171.

Deze waren onderverdeeld in 10309 mannen en 10862 vrouwen.

Burgerlijke Stand.

Geboorten, sterfgevallen, huwelijken, echtscheidingen, erkenning en wettiging van kinderen.

Eenige opgaven, geput uit de jaarlijksche Statistiek over de beweging der bevolking en van den burgerlijken stand, zullen UEd. deswegens verder inlichten.

Van de sterfgevallen in 1901 telt men er:

	MANNEL.	VROUWEL.
Onder 1 jaar	65	72
Van 1 tot 7 jaren	19	14
Van 7 tot 15 »	7	4
Van 15 tot 21 »	6	4
Van 21 tot 50 »	38	25
Boven de 50 »	67	81
	<hr/> 202	<hr/> 200
	Totaal	402

Overleden in Januari	45
» » Februari	38
» » Maart	33
» » April	28
» » Mei	17
» » Juni	24
» » Juli	29
» » Augustus	40
» » September	46
» » October	38
» » November	27
» » December	37
	<hr/> Totaal 402

JAREN		GETAL. GEROORTEN		GETAL. STERFGEV. VALLEN		GETAL. DOOD GEHOOREN in de geboorten en sterfgevallen niet begrepen		AANMERKINGEN
1900	1901	MANNELIJKE	VROUWELIJKE	MANNELIJKE	VROUWELIJKE	MANNELIJKE	VROUWELIJKE	
		395	383	212	206	12	8	In 1901 zijn hier ter stede 5 personen overleden die geen deel van de bevolking maakten, terwijl er 10 die hier woonachtig waren, elders overleden zijn.
Verschil in meer in min		419	419	202	200	22	11	
		778	778	418	418	33	20	Tusschen de 838 geboorten zijn er 29 onwetige kinderen, waarvan 14 mannelijke en 15 vrouwelijke.
TOTAAL		838	838	402	402	13	33	In 1901 zijn hier 2 kinderen geboren die geen deel der bevolking maken; 10 zijn elders geboren die aan Turnhous bevolking behooren.
		00	00	00	00	00	00	Meerder gestorven dan geboren
		00	00	00	00	76	00	Meerder geboren dan gestorven
		00	00	16	00	00	00	TOTAAL

Volgens opgaaft zijn er gestorven in 1901 tengevolge van :

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Aangeboren krachteloosheid	10	7
Vliczige keelontsteking, kroep	3	4
Typhuskoorts	8	4
Kinkhoest	2	0
Kinderbedzickten	0	1
Longtering	22	15
Luchtpijpontsteking, longontsteking, pleuris en acute ziekte der adem- halingswerktuigen	29	47
Hartzickten	17	22
Darmontsteking, buikloop	27	28
Ongevallen, moord en zelfmoord	9	1
Andere ziekten	74	71
Onbekende oorzaken	1	0
	<hr/> 202	<hr/> 200
Overeenkomend getal	<hr/> 402	

HUWELIJKEN.

Het getal huwelijken was 180.

OUDERDOM DER GEHUWDEN.

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Beneden de 18 jaren	2	7
Van 18 tot beneden 21 jaren	23	33
» 21 » 25 »	69	76
» 25 » 30 »	45	33
» 30 » 35 »	18	14
» 35 » 50 »	20	14
» 50 ten minste	3	3
	<hr/> 180	<hr/> 180
Totaal	<hr/> 360	

ERKENDE EN GEWETTIGDE KINDEREN.

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Erkend na het opmaken der geboorteakte	2	2
Erkend en gewettigd in de huwelijksakte	10	8
	<hr/> 22	

VERANDERING VAN WONING.

De personen die van 1 Januari tot en met 31 December 1901 onze stad of haren buitenkring kwamen bewonen, worden onderverdeeld als volgt :

Van andere gemeenten van het rijk :	273 mannen.	252 vrouwen.
Van buiten 's lands :		
Uit Duitschland	1 »	0 »
Uit Holland	21 »	23 »
Uit Frankrijk	12 »	9 »
Uit Noord-Amerika	1 »	0 »
	<hr/> 308	<hr/> 284
	<hr/> 592	

Zijn van hier vertrokken :

Naar andere gemeenten van het rijk:	373	mannen,	338	vrouwen.
» » koninkrijken en landen :				
» Duitschland	3	»	0	»
» Holland	20	»	11	»
» Frankrijk	2	»	0	»
	398		349	
	} 747			

Zoodat er 90 mannen en 65 vrouwen meerder zijn vertrokken dan komen wonen.

REGISTERS DER BEVOLKING.

Zij zijn met de noodige zorg vernieuwd en ingeschreven, even als het algemeen index, van welks in praktijk stellen wij den besten uitslag verhoplen.

INBURGERING.

Tot 1 September 1902 ontvingen wij vier verklaringen van inburgering, waarvan er twee volgens artikel 9 van het Burgerlijk Wetboek, en twee door minderjarigen, bijgestaan door hunnen vader, overeenkomstig art. 1 der wet van 16 Juli 1889.

REGISTERS VAN DEN BURGERLIJKEN STAND.

Deze worden met alle zorg en benaerstiging gehouden.

De besmetting der mazelziekte, die in het voorjaar.

1902 onze stad teisterde, heeft ons verplicht een bijgevoegd register van overlijdens te benuttigen.

De Societeit St. Jan Francis Regis, die zich belast met het wettigen van onechte verbintenissen, vroeg in het afgelopen dienstjaar 44 uittreksels.

TITEL II.

Gemeente-Bestuur.

Gemeenteraad.

Dezes samenstelling is onveranderd gebleven.

Nopens deszelfs toekomstige vermeerdering van leden, verwijzen wij naar ons verslag van vorig jaar.

Bij besluit Zijner Majesteit, dd. 28 October 1901, werd de heer Burgemeester tot Officier der Leopoldsorde bevorderd.

De Gemeenteraad, deelende in die vereerende onderscheiding, welke den eersten magistraat der stad te beurt viel, begaf zich ten huize van zijnen gevierden Voorzitter om Z.Ed. «in corpore» geluk te wenschen.

College van Burgemeester en Schepenen.

Zonder verandering.

Na de gemeentekiezing van toekomstige jaar, zal het getal der heeren Schepenen van twee op vier

moeten worden gebracht, in uitvoering der uitkomst van de volkstelling van 1900, thans verplichtend geworden.

Personeel en inrichting der Bureelen.

Tot heden is het personeel niet vermeerderd, doch wij voorzien de noodzakelijkheid deszelfs uitbreiding, in verhouding van den goeden gang der bestuurszaken, hoofdzakelijk op het gebied der werken.

Gemeente-ontvangst.

Zonder verandering.

Kiezerslijsten.

Bij het opmaken der algemeene kiezerslijsten, voorloopig gesloten den 31 Augustus verleden, besta-
tigden wij den voortdurenden aangroei van het cijfer der stemgerechtigden.

Zoo bedragen de verschillende uitkomsten als volgt :

KIEZERS.	met 1 stem	met 2 stemmen	met 3 stemmen	met 4 stemmen
Voor den Senaat 3339	2462	468	409	
Voor de Provincie 3339	2462	468	409	
Voor de Kamer 3978	3062	482	434	
Voor de Gemeente 3123	2386	270	198	269

Gezwoornen.

De herziening dezer lijst is in de verledene maand Augustus gebeurd.

68 personen onzer stad zijn dit jaar ingeschreven als bezittende de noodige vereischten om ge-
roepen te worden te zetelen als lid der Jury van
gezwoornen.

Kiezingen.

Op 25 Mei 1902 greep er in ons Arrondissement
eene Kamerverkiezing plaats, ter vervanging van de
heeren Baronde Broqueville, LePaige en Versteylen.

Deze drie uittredende Volksvertegenwoordigers
werden, in strijd, met overgroote meerderheid
herkozen.

Bestuurszaken, Stadsschriften, Archieven.

Sedert lang hebben wij de ondervinding opge-
daan van het nut ons politiebureel met het tele-
foonnet te verbinden.

Ook hebben wij eene nieuwe verbinding met de
Gazfabriek daargesteld.

Ten tijde dat de waterleiding in voege zal
worden gesteld, zal het ook noodig worden het
pompstation met den stadsdienst aan te sluiten.

Sedert ons laatste verslag werd ons gemeente-
lijk archief meermaals geraadpleegd door geschied-
kundige schrijvers, ter opheldering van hunne uit-
te geven werken, nopens de geschiedenis onzer
stad.

Gemeentegoederen.
ROERENDE EN ONROERENDE.

Zonder verandering.

Gemeentereglementen.

In Raadzitting van 27 Januari 1902, stemde de Raad een politiereglement op den « Vastenavond » waarbij bijzondere maatregelen werden beoogd tot handhaving der openbare orde en rust.

Een koninklijk besluit van 7 Januari laatst verleende machtiging bij voortdoring eene gemeente-belasting te heffen op het bebouwd kadastraal inkomen.

TITEL III
GEMEENTE-INKOMSTEN.

Ontleding der gemeente-rekening van 1901 en waardeering der begrooting van 1903.

GEWONE EN BUITENGEWONE
ONTVANGSTEN.

A. GEWONE.

Erfelijke inkomsten.

	Rekening.	Begrooting.
Huurprijzen van stadseigendommen	6672.00	6620.—
Grasverpachting op het gemeentekerkhof	30.—	30.—
Verkoop van hout, strooisel en schadden	53.24	75.—

Gemachtigde heffingen, schattingen
en belastingen.

	Rekening.	Begrooting.
7 bijvoegelijke centiemmen op de belastingen :	5,452.54	5,450.—
7 opcentiemmen voor 15 jaren	6,440.72	6,400.—
4 opcentiemmen voor 10 jaren	3,680.45	3,650.—
5 opcentiemmen voor 10 jaren	4,600.55	4,600.—
6 opcentiemmen voor 52 jaren	4,673.66	4,650.—
15 opcentiemmen voor 10 jaren	13,801.69	13,800.—
3 opcentiemmen voor den dienst der wegenis	2,760.33	2,750.—
Schoolgelden in de lagere en aangenomene scholen	950.00	—.—
Schoolgelden in de gemeente-bewaarschool	16.50	—.—
Opbrengst der plaatsen in de vleeschhal	296.50	300.—
Belasting op paarden en ossen	4528.80	4,500.—
Id. op rijtuigen, op veeren of riemen	3415.—	3,400.—
Kohier van prestatien tot onderhoud der buurtwegenis	3554.32	3,500.—
✓ Belasting op het bebouwd kadastraal inkomen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen 10 c/o	32982.90	32,500.—
✓ Bijkomende belasting id. id., 5 o/o	16491.45	16,250.—
Belasting op draaiorgels, tenten, danszalen, enz.	2711.26	2,500.—
Keurrechten op het slachtvleesch	2984.70	2,400.—
Opbrengst van het ontsmettingstoestel	188.—	250.—
2 1/2 o/o van den aannemer der rioolwerken voor studiekosten	20721.27	—.—
Vergunningen van grond voor begraafplaatsen op het gemeente-kerkhof	2668.68	2,000.—
5 opcentiemmen gedurende 66 jaren	4,600.56	4,600.—
Staangelden in de overdekte hal der Botermarkt	1400.—	1,500.50
Gevegeld	27030.—	27,000.—
3 o/o bebouwd kadastraal inkomen	9894.87	9,850.—
Staangelden ter markt	3200.—	3,200.—
Stoomkrachten	2335.50	2,200.—
Balcons	1014.—	1,000.—
10 opcentiemmen op grondlasten en personeel	7789.42	7,750.—

52663.79
1400
52663.79

	Rekening.	Begrooting.
<i>Andere gewone ontvangsten:</i>		
Aandeel in het gemeentefonds (wet 18 Juli 1860)	97778.43	86.000.—
Id. id. id. (wet van 19 Augustus 1889)	20945.—	21171.—
Toelaag-Staat voor stads-teekenschool	2333.—	2333.—
Id. Provincie id.	1350.—	1350.—
Id. Provincie voor de stads-muziekschool	1300.—	1300.—
Id. Staat id.	1300.—	1300.—
Id. Staat voor het lager onderwijs	21870.00	21171.—
Id. Provincie —	2965.—	3000.—
Id. Staat voor den dienst der bewaarscholen.	1575.—	2325.—
Toelaag-Staat voor de huishoudingsklas bij stadsmeisjesschool 1/3.	265.—	225.—
Toelaag-Provincie voor de gemeentelijke huishoudingsklas	166.—	168.75
Eerste dividend van den buurtspoorweg Antwerpen-Hoogstrachten-Turnhout	6370.—	6370.—
Tweede dividend id. id.	1838.19	1500.—
Dividend van het vermeerderd kapitaal op zelfde lijn	2074.60	1610.—
Dividend buurtsp. Turnhout-Arendonck (1900)	4151.12	4445.—
Id. id. id. id. (1901)	4481.46	—.—
Div. buurtsp. Turnhout-Moll-Westerloo (1900)	3670.71	4488.—
Id. id. id. id. id. (1901)	3517.—	—.—
Id. id. Eynthout-Sichem (1900)	174.37	204.—
Id. id. id. id. (1901)	159.86	—.—
Id. id. Turnhout-Hoogstrachten	1300.35	—.—
Id. id. id.	—.—	2579.50
Opbrengst der akten van den burgerstand	128.80	2579.50
Id. der pissijnen en privaten	120.—	140.—
Militaire logementen, enz.	00.—	1000.—
Wedergaaf door de boordeigenaars voor ambtshalve ruiming der rivieren en waterloopen	—.—	100.—
Verschillende ontvangsten, interesten der spaarkas, enz.	1555.95	750.—

	Rekening.	Begrooting.
B. BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.		
Goed slot der vorige rekening (1901)	108047.18	—.—
Overschot der vorige dienstjaren op de begrooting 1903	—.—	197579.04
Overschot der derde lichting bij de bankiers in 1901	—.—	257285.45
Verkoop van boomen op stadswegen	1963 50	—.—
3e korting der Staatstoelaag op de riolen	63306.—	—.—
3e id Provincie voor het uitspreidingsveld	10000.—	10000.—
Toelaag-Staat vollediging brandmaterieel	1500.—	—.—
Id. Provincie voor werklieden tot bezook der Wereldtentoonstelling van Parijs in 1900	130.—	—.—
Interesten bij de bankiers op beschikbare gelden	42375.25	—.—
Boni aan interesten bij de bankiers over 1901	—.—	10125.25
2 1/2 o/o van den aannemer der rioolwerken voor studiekosten	20721.27	—.—
Derde lichting tot aanleg der riolen en proefput der waterleiding bij de bankiers	242714.55	—.—
GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.		
1. Kapittel. Huishoudelijk plaatselijk bestuur	22587.85	24286.50
2. » Publicke veiligheid en gezondheidsgesteltenis	43442.26	43809.20
3. Kapittel. Gemeentewerken	43205.36	14300.—
4. » Handel en scheepvaart	—.—	—.—
5. » Kazernecring, logement en transporten	—.—	1000.—
6. » Openbare Godshuizen	32127.17	—.—
Welda- Armen	32000.—	—.—
digheid Gem. fonds	7052.68	72807.27
Onderhoud der bedelaars	1627.42	69752.68
7. » Eeredienst	4300.—	4300.—
8. » Openbaar onderwijs	69220.97	75851.12
9. » Schoone kunsten	11748.07	12000.—
10. » Gevestigde schuld	105628.14	100876.09

	Rekening.	Begrooting.
11. Kapittel. Regelingen	945.68	1500.—
12. » Herhalingen	674.05	5013.89
13. » Buitengewone uitgaven	4119.60	1200.—
14. » Verschillende uitgaven	4540.54	4675.—
15. » Nieuwe werken en bijzondere uitgaven	320881.17	279599.08
Totaal fr.	1.674100.96	638163.56

UITKOMST DER BEGROOTING VAN 1903.

Ontvangsten	fr.	813974.99
Uitgaven.	»	638163.56
Overschot	fr.	175811.43

Leeningen.

Deze rubriek blijft onveranderd, en is zonder nut geworden, doordien al de vorige leeningen zijn vermolten in deze van 1899, tot welker afleg en dooding de uitloting regelmatig geschiedt, en de intresten jaarlijks worden voorzien.

Financiële gesteltenis.

De gunstige toestand van de uitkomst des gemeentefonds der vroegere octrooirechten, in ons vorig verslag bevestigd, neemt nog toe.

Zoo verkregen wij nog eene vermeerdering van fr. 4695,76 tegen vorig jaar, daar ons aandeel in 1901 fr. 97776,93 bedroeg, met eene vermeerdering van fr. 11776.43 op het cijfer der begrooting, voorzien op 86000 fr.

Daar voor 1901 in onze begrooting nog het oude cijfer der bevolking van 18747 inwoners werd voorzien, tot deelname in het bijzonder gemeentefonds, verkregen wij op dit artikel ook eene merkelijke verhooging van fr. 2198, daar ons aandeel werd berekend op 20945 inwoners.

Ook de posten der gewone opcentiemen ondergingen eene merkelijke verhooging bij voortdurende uitbreiding der stad en oprichten van burgerswoningen.

Deze toestand is van aard om de balans der gewone ontvangsten en uitgaven eenigszins in evenwicht te houden.

In 1901 gaf één opcentiem op :

De Grondlasten	fr.	428,24
Het Personeel	fr.	350,70
De Patenten	fr.	141,17
Samen fr.		920,11

Comptabiliteit.

BEGROOTING VAN 1902.

De bestendige Deputatie keurde deze goed volgens voordracht, te weten :

Ontvangsten	fr.	1,031,512,87
Uitgaven	fr.	864,485,58
Overschot fr.		167,027,29

Rekening over 1901.

De in onderzoek gestelde rekening bedraagt in:

Allerlei ontvangsten	fr. 848361.23
» uitgaven	» 674100.96

Overschot fr. 174260.27

Pensioenkas der toegevoegden.

De eindopname van het jaar 1901 bewees dat de werking dezer onderstandskas bedroeg :

In ontvangsten	fr. 2069,33
In uitgaven	» 1850.55

In overschot fr. 218.78

Het kapitaal was 24905.69 fr.

TITEL IV

LIEFDADIGE GESTICHTEN.

Bureel van weldadigheid.

De heer G. Amsens, wiens mandaat als lid van het Bureel ten einde liep met 1901, heeft zich zien herbenoemen om de periodieke vijfjaarlijksche vernieuwing te verzekeren.

Geneeskundige dienst.

Deze blijft onveranderd.

Roerende en onroerende goederen.

De verkoop van masten dunsel en schaarhout in de eigendommen der Baerleheide, heeft slechts 348.15 fr. opgebracht.

Giften en legaten.

Geene.

Aankoppingen, verkooppingen, mangelingen.

Er is geene verandering in de goederen van het Arbureel gekomen.

Aflegging en aanlegging van kapitalen.

Zonder verandering.

Comptabiliteit.

REKENING 1901.

Zij houdt in:

Ontvangsten	fr. 77909.98
Uitgaven	» 65041.90
	Overschot fr. 12868.08

BEGROOTING 1902.

Deze werd vastgesteld in:

Ontvangsten	fr. 61118.86
Uitgaven	» 58106.21
	Overschot fr. 3012.65

Onderstanden, uitdeelingen.

Eenige cijfers, ontleend aan de rekening van het Bureel over 1901, geven een beknopt doch klaar bewijs der bijzonderste bedelingen in voormeld dienstjaar.

Zoo werd er uitgegeven:

In geld	fr. 10213.35
In brood	» 10828.71
In kleederen, lijnwaad, linnen, beddegoed	» 991.84
Aan geneesmiddelen	» 2552.24
Aan jaarvedden der genees-, heel- en vroedmeesters	» 3000.—
Aan mondkosten	» 14997.66
Aan huishuren	» 2000.—

De gezamentlijke toelaag, door de stad verleend in 1901 bedroeg 32000.— fr., alzoo eene vermindering van 5150 fr. tegen vorig jaar.

Betwistbare zaken.

Geene.

Godshuizen.

BESTUUR.

Tot de noodige vijfjarige vernieuwing werd het mandaat van den heer G. Van Pelt voor dezen termijn vernieuwd, terwijl ZEd. ook voor zelfden duur als Voorzitter werd uitgeroepen.

Een koninklijk besluit van 23 Mei 1902 verleende het burgerlijk eereteken van 1^e klas aan zelfden heer G. Van Pelt, sedert vijf-en-twintig jaren lid en tevens voorzitter der Commissie van de Godshuizen.

Roerende en onroerende goederen.

Het Bestuur heeft het voornemen opgevat de gebouwen van Ste Elisabeth's Gasthuis, van St Petrus Godshuis, en der kerk van het Begijnhof met donderroeden te voorzien.

De wederzijdsche uitgaven zijn geschat op 1669 fr. voor het eerste, 570 fr. voor het tweede, en 305 fr. voor het derde dier gebouwen.

Op de twee eerste posten verleent gewoonlijk de Provincie 1/3 toelaag en de Staat 1/6.

De uitgaaf voor de kerk van het Begijnhof blijft gansch te betalen door de stichting zelve.

Giften en legaten.

Wijle de heer Jos. Van Ravestyn, in leven rentenier te Turnhout, legateerde in voordeel van Ste Elisabeth's Gasthuis eene som van 1000 franks, alsmede eene gelijke som aan St Petrus Godshuis, beide legaten met last van jaarlijks en ten eeuwigen dage eene gelezene mis te doen celebreeen in de kapel dier gestichten.

Anderzijds ontvingen beide gestichten gelijke giften met zelfden last, van den heer Henri Dierckx, Arrondissementskommissaris te Turnhout, zulks ter intentie van wijle zijne zuster Dame Coleta Maria Antonia Dierckx, in leven echtgenote van den heer J. Van Ravestyn voornoemd.

De heer Aug. Jac. Liebrechts, partikuliere te Turn-

hout, schonk bij gift zonder eenigen last, aan beide gestichten, ieder eene som van 1000 franks.

Deze verschillende kapitalen (legaat en giften) zullen worden berent, ter uitzondering der som van 1000 fr., door den heer Liebrechts aan St Petrus Godshuis verleend, welker bedrag na machtiging zal worden aangewend tot het leggen der gasleiding in dat Gesticht.

Aankopen, verkoopen, mangelingen.

De gedeeltelijke verkoopen van parcellen bouwgrond, met hooge en voordeelige prijsbieding, blijven aanhouden.

Meest allen betreffen bouwlanden, gelegen langsheen den Antwerpschen steenweg, waarbij dit kwartier geroepen is om welhaast volbouwd te zijn.

Aflegging en aanlegging van kapitalen.

Zonder verandering.

Comptabiliteit.

De begrotingen voor 1902 houden in :

	Ontvangsten	Uitgaven	Overschot
Gasthuis	fr. 53633.51	fr. 53540.83	fr. 92.68
Godshuis	» 41702.54	» 41696.33	» 6.21
Begijnhof	» 22289.59	» 22287.02	» 2.57

De rekeningen over 1901 bedroegen :

	Ontvangsten	Uitgaven	Overschot
Gasthuis	fr. 31255.29	fr. 25724.45	fr. 5530.84
Godshuis	» 37593.34	» 29976.37	» 7616.97
Begijnhof	» 18738.44	» 18525.05	» 113.39

Betwistbare zaken.

Het vonnis der Rechtbank van Turnhout, in zake der onteigening van grond voor de celgevangenis, is eindelijk door het Hof van beroep bekrachtigd. Aldus is ook de Staat veroordeeld geworden tot betalen der kosten van het geding.

In zake der onteigening van grond in het Stoktakker, tot aanleg der Buurtspoorlijn Turnhout—Merxplas—Hoogstraeten, heeft de Nationale Maatschappij zich in beroep voorzien tegen het gegeven vonnis tot schadevergoeding.

In eersten aanleg is aan de Godshuizen eene som van fr.8502.40 toegekend voor aankoop en minderwaarde van het overblijvende.

Begijnhof. — Fondatie en Infirmierie.

Dit jaar waren er in de Fondatie 3 kostgangers opgenomen, terwijl 9 Begijnen in de Infirmierie werden onderhouden.

St. Elisabeth's Gasthuis.

Het cijfer der Zusters ziekenverpleegsters is op 20 bepaald gebleven.

De onderhoudsdag is voor 1902 vastgesteld op fr. 1.76.

Ter verpleging werden onderhouden lastens :

Turnhout (de stad)	252 personen.
Andere gemeenten	7 »
Den Staat	2 »
Voor hunne penningen	25 »
Samen	286 personen.

Sinds lang betrachtte het Bestuur met het geneeskundig korps, den aankoop van een toestel Röntgen of X-Stralen, hetwelk eindelijk is aangeschaft mits den prijs van fr. 1189,39.

In 1901 genoot het Gasthuis geene toelaag van de stad.

St. Petrus Godshuis.

In dit gesticht waren 10 Zusters gebezigd tot onderhoud en verzorging van een gemiddeld getal van 113 bestedelingen.

Voor den onderhoud dezer laatsten betaalde de stad over 1901 eene gezamentlijke toelaag van fr. 8828,92.

Zinneloozen, blinden en doofstommen.

Zonder verandering.

Bedelaarswerkhuizen.

In de Landbouwcolonie van Weldadigheid te Merxplas waren er lastens de stad gemiddeld 29 personen geplaatst.

Wij betaalden voor ons aandeel in hunnen onderhoud fr. 1627,42.

Te Wortel bevonden er zich gemiddeld 10 personen, en 1 te Brugge.

Hunne onderhoud kostte ons fr. 1244,92.

Weldadigheidsscholen.

In de gestichten van Ruysselede, Moll, Namen en Reckheim hadden wij 6 personen te onderhouden.

Wij betaalden hiervoor fr. 1172,85.

—*—

TITEL V

E E R E D I E N S T.

Geestelijkheid.

In het personeel der drie Parochiekerken van de stad kwam geene verandering.

Kerkfabrieken.

Het Kerkfabriek van het H. Hart werd volledig door den heer Jer. Wanty, bij afsterven van den heer J. Stefens, terwijl de heer Ch. Verwaest tot Voorzitter van het Bureel der Kerkmeesters werd gekozen in vervanging van den heer P. J. Taeymans, ontslaggever. Deze laatste werd in het Kerkfabriek vervangen door den heer Jos. Baeten.

Ook werd het mandaat van den heer Aug. Verhulsen, als lid-Secretaris, en van den heer Jos. Sak als lid-Schatbewaarder, vernieuwd.

In het Kerkfabriek van O. L. Vrouw te Severdonck gaf de heer M. Van Aken zijn ontslag hoofdens ziekelijkheid.

Met algemeene stemmen werd in dezès vervanging de heer Ferd. Dierckx benoemd.

Rekeningen — 1901.

a. ST-PETRUS-KERK.

Zij werd goedgekeurd in :

Ontvangsten	fr.	15199.92
Uitgaven	»	16698.06
		<hr/>
Malislot	fr.	1498.14

b. O.-L.-VROUW TE SEVERDONCK.

Deze behield in :

Ontvangsten	fr.	715.02
Uitgaven	»	687.60
		<hr/>
Overschot	fr.	27.42

c. H. HART VAN JESUS.

Zij sluit in :

Ontvangsten	fr.	3406.18
Uitgaven	fr.	3319.30
		<hr/>
Overschot	fr.	86.88

Begrootingen — 1902.

a. ST-PETRUS-KERK.

Zij bedraagt in :

Ontvangsten	fr.	16349.51
Uitgaven	fr.	16343.25
		<hr/>
Overschot	fr.	6.26

b. O.-L.-VROUW TE SEVERDONCK.

Deze bedraagt in :

Ontvangsten	fr.	737.62
Uitgaven	»	709.40
		<hr/>
Overschot	fr.	28.22

c. H. HART VAN JESUS.

Zij bevat in :

Ontvangsten	fr.	7141.93
Uitgaven	fr.	7141.80
		<hr/>
Overschot	fr.	0.13

Roerende en onroerende goederen.

In den loop des jaars is er door het Hooger Bestuur gewezen op de noodzakelijkheid voor het Kerkfabriek van St. Pieter, uit onverdeeldheid te geraken met het Kerkfabriek van het H. Hart. Tot heden is er met den staat van goederen en bezit nog niet aangevangen.

Voorloopige onderhandelingen hebben geleid tot afkoop door de stad van het Kerkfabriek van St. Pieter van het gebouw « Het Steentje » ter Groote Markt.

Daar er overeenkomst is getroffen nopens den prijs van afkoop, zal ten geschikten tijde dit oud gebouw worden geslecht tot versiering van ons marktplein.

Eveneens zal de kerkhofmuur worden geruimd en op stadskosten worden vervangen door een ijzeren omheining, waarvan het ontwerp ter studie is.

Het kerkgebouw van St. Pieter wordt langsom het koor in zijnen vroegeren stijl herbracht, waardoor het uitzicht zeer is verbeterd.

Zoo zijn verscheidene altaars weggenomen, alsook het vorig tabernakel, terwijl in den omgang de kapellen met nieuwe gothische altaars worden verrijkt, dank bijzondere milde giften.

Giften en Legaten.

Het Kerkfabriek van St. Petrus ontving een legaat van 2000 fr., vrij van successierechten, door den heer Joseph Van Ravestyn-Dierckx gelegateerd, met last ten eeuwigen dage op zijnen sterfdag eene gezongene mis met « De Profundis » te celebreeen.

De heer Pet. J. M. A. Dierckx, oud notaris en grondeigenaar te Turnhout, begiftigde zelfde Kerkfabriek met 2000 fr. in aandenken van wijle zijne zuster, Dame Josh. Van Ravestyn, geboren Dierckx Coleta Maria Antonia, ter stede overleden den 20 December 1898, zulks op last van jaarlijks ten eeuwigen dage een solemneel gezongen jaargetijde te doen celebreeen op of omtrent haren sterfdag.

Kapitalen.

Zonder verandering.

TITEL VI

OPENBAAR ONDERWIJS.

College van Humaniteiten.

De bevolking van dit bloeiend gesticht van hooger middelbaar onderwijs blijft immer aangroeien.

In het afgelopen studiejaar telde men er 456 leerlingen, verdeeld in 275 kostgangers, 107 buitenbewoners en 74 apostolieken.

De voorbereidende afdeeling werd gevolgd door

120 scholieren ; de afdeeling der humaniteiten bevatte 336 leerlingen.

Deze cijfers geven een doorslaand bewijs van het vertrouwen dat dit Collegie ter stede en elders geniet.

Staats middelbare school.

Op 19 Mei 1902, « Tweeden Sinxendag », greep er in onze stad eene indrukwekkende betooging plaats, daar het gold het vijftigjarig bestaan te herdenken onzer Staatsmiddelbare school.

De gansche bevolking had er aan gehouden dit feest zooveel luister mogelijk bij te zetten.

Te dien einde was er een bijzonder Comitit gevormd uit leden van het personeel en oud-leerlingen der school, waartusschen de bijzonderste ingezetenen der stad.

Ook had de Gemeenteraad welwillend een buitengewoon krediet van 1000 franks verleend tot bestrijding der kosten.

Het programma der feesten behield tusschen meer andere: Gelegenheidsconcert, Dankmis, ontbijt voor de leerlingen, Feeststoet, Ontvangst ten Stadhuize en prachtig Banket.

Tot omstandiger verhaal verwijzen wij naar het bijzonder verslag over dit heuglijk jubelfeest uitgegeven, hetwelk tot ieders genoegen werd opgevat en ten volle gelukte.

Nopens den gewonen toestand der school, stippen wij, met genoegen aan dat hare bevolking in het

afgelopen schooljaar nagenoeg op hetzelfde cijfer bepaald bleef, daar 196 inschrijvingen werden genomen, waarvan 50 voor de middelbare klassen.

In het personeel kwam eene enkele verandering, doordien de heer regent D. Breuskin verplaatst werd als Bestuurder der middelbare school te Marche. Hij is alhier vervangen door den heer A. Daloze, vroeger onderwijzer aan de middelbare school van Dolhain-Limburg.

Vier leerlingen onzer school namen deel aan den officieelen prijskamp in 1902.

De jonge heer Fr. De Roover van Beersse, behaalde in het letterkundig gedeelte, reeks A, het 3^e accessit, en de eerste plaats voor het vlaamsch opstel. In dezelfde reeks bekwam nog de heer J. Venmans van Turnhout de 1^e eervolle vermelding, en de tweede plaats voor het vlaamsch opstel, terwijl nog de jonge leerling Em. De Volder van Turnhout, vermeld werd met 52 punten.

Voor deze prijskampen waren 309 mededingers ingeschreven, waardoor de bekomene onderscheidingen des te meerder waarde verkrijgen.

Bij koninklijk besluit van 20 Februari 1902 is het Besturend Bureau der Staatsmiddelbare school voor een nieuw drijarig tijdvak zonder verandering vernieuwd.

Gemeentelijk lager onderwijs.

Daar sedert 1 Januari 1902 de officieele bevolking, volgens de laatste volkstelling, boven de 20000 inwoners

is bepaald, zijn gelijkvormig artikel 3 der organieke wet op het lager onderwijs van 15 September 1895, tot het kosteloos lager onderwijs toegelaten alle de kinderen, wier ouders min dan 30 frank personeele belasting betalen.

De twee klassen van stadsjongensschool werden bezocht door 136 leerlingen, en stadsmeisjesschool door 281.

De bewaarafdeeling telde dit jaar nog 204 leerlingen.

Voor wat de uitbreiding van het lager onderwijs voor meisjes betreft, zie men verder het rubriek: « aangenomen onderwijs. »

Onderstand voor het lager onderwijs.

In 1901 ontvingen wij voor toelaag van den Staat 21870.— franks, zich verdeelende in gewone toelaag op 20920.— fr., benevens 950.— fr. als verplichtend aandeel in de periodieke verhooging van wedde van het onderwijzend personeel over 1900.

De Provinciale toelaag over 1901 bleef behouden op 2965.— fr.

Eveneens werd voor het Fröbelonderwijs, in verhouding der klassen, de Staatstoelaag behouden op 1575.— fr.

Voor het loopende dienstjaar echter zal deze toelaag merklijk verhoogden, doordien in de aangenomene bewaarschool, volgens verlangen van Inspectie en Bestuur, het getal klassen is vermeerderd geworden.

Aangenomen lager onderwijs.

Hetzelve blijft alleszins het vertrouwen van Bestuur en ouders genieten.

In 1901 ondersteunde de Stad deszelfs onkosten met de volgende toelagen :

Aan de lagere jongensschool . . . fr. 26850.—

Aan de lagere meisjesschool . . . » 15020.—

Aan de gemengde school te Severdonck » 2895.83

De aangenomene bewaarschool ontving eene toelaag van 2500 — fr.

In de parochie van het H. Hart is, tot uitbreiding van het lager onderwijs, waarvan de noodzakelijkheid zich opdrong, eene nieuwe lagere school voor meisjes gesticht, dewelke door den Gemeenteraad werd aangenomen onder naam van Mej. P. Smeyers, overste van het H. Graf, ter stede.

Deze telt twee klassen, en is sedert 1ⁿ Mei laatst in regel aangenomen door het Hooger Bestuur.

De voorloopige toelaag uit dien hoofde uit stadskas werd voorzien op 3000.— fr.

Deze school opende met 115 leerlingen.

Bijzondere inlichtingen laten ons toe te veronderstellen dat er welhaast eene derde lagere klas zal worden bijgevoegd, terwijl ook eene afdeeling voor bewaaronderwijs zal worden ingericht.

De aangenomene lagere jongensschool, bestuurd door den heer Ad. Fr. Jacobs, en in dewelke 14 hulp-

onderwijzers worden gebezigd, telde dit afgelopen jaar 1024 leerlingen.

De aangenomene meisjesschool, onder bestuur van Mej. Phil. Moerman, telde voortdurend 8 leeraarsters voor 652 leerlingen.

De gemengde school van Severdonck, verdeeld in twee klassen, had dit jaar 101 kinderen.

De bevolking der aangenomene bewaarschool bleef op 300 kinderen bepaald.

Derzelve lokalen zijn thans ingericht op vijf klassen, na voorafgaande verbintenis door de Stad den intrest der veroorzaakte uitgaafte dragen, met verhooging van toelaag, en verplichting door het Bestuur de schoolbevolking op het vroegere cijfer te herbrengeu.

Bijzondere kostschool.

In het pensionnaat van het H. Graf waren in het schooljaar 52 kostscholieren aanwezig, terwijl 370 kinderen van de stad de middelbare en voorbereidende lessen volgden.

In dit laatste cijfer echter zijn 178 kinderen begrepen, die meer bijzonder in het kantwerken en in de handwerken worden opgeleid.

Bijzonder middelbaar onderwijs.

Gedurende het schooljaar 1901-1902 werd St-Victor's Gesticht bijgewoond door 174 internen en 202 externen. De voorbereidende afdeeling had 309 leerlingen; de middelbare 48 en de vakschool 19.

Uithoofde van het groot getal leerlingen is het vijfde studiejaar der voorbereidende afdeeling gesplitst moeten worden.

Nijverheid-, ambacht en normaalscholen.

De vrije Nijverheidsschool, in de lokalen van den Katholieken Volksbond door bijzondere onderneming tot stand gebracht, blijft regelmatig in voege, met behulp van Staats-, Provinciale en Gemeentelijke toelagen.

Tot derzelver uitbreiding is eene merkwaardige Loterij-Tombola ingericht, die eene ruime opbrengst laat verhoppen.

Zij zal van af 1 October 1902 de bovenlokalen betrekken in de gebouwen der zoogenaamde Zondagschool.

TITEL VII

SCHOONE KUNSTEN, WETENSCHAPPEN EN LETTEREN.

Teekenschool.

Het personeel, en gansch de stad met de schooljeugd, onderging een gevoelig verlies in het onverwacht afsterven van den heer P. J. Taeymans, Bestuurder-Leeraar der school sinds bijna dertig jaren, ons op 16 Juni laatst door den dood ontruikt.

Wij brengen hier in naam der stad eenen tol van

dankbaarheid voor al het nuttige in zijne welvervulde loopbaan, tot vooruitgang en onderwijs van het volk-kind, aan onze stad bewezen.

Op 29 September 1902 heeft de Raad tot zijnen opvolger als Bestuurder verkozen den heer Eug. Surinx, leeraar der school, terwijl tot professor der Bouwkunde de heer Jul. Taeymans, zoon van den afdijvige, werd benoemd.

Het onderwijzerskorps heeft in het afgelopen schooljaar zich geene moeite gespaard, om bij de jaarlijksche prijskampen een tastbaar bewijs te geven van het grondig onderricht.

Ook was het de Jury eens te bestatigen dat deze loffelijke pogingen wel mochten gelukken.

Ons is nogmaals eene merkelijke hoeveelheid modellen aan hoogerhand beloofd.

Tot aanmoediging schonk het Hooger Bestuur dit jaar vier zilveren eeremetalen, waarvan éene in grooten vorm.

In 1901-1902 was de bevolking der school gestegen tot 234 leerlingen, terwijl er voor de zomerleergangen nog 41 inschrijvingen werden genomen.

Muziekschool.

In de laatste maand Mei gaf de heer J. Van den Broeck van Mechelen zijn ontslag als leeraar van vioolcel en contrebas. In deszelfs bediening is er tot heden nog niet voorzien.

Jammer dat deze cursus niet talrijker werd gevolgd,

terwijl al de overige leergangen, zoo voor notenleer als beoefening van speeltuigen, vooral van piano, regelmatig werden bijgewoond.

Het onderwijzend personeel kwijt zich ievervol van zijne taak.

Ook mocht hetzelfde bij de reglementaire inspectiën een aanmoedigend verslag te beurt vallen.

Het kunstminnend publiek waardeert ook ten zeerste de openbare uitvoeringen, door het jaar en bij de prijsuitdeeling gegeven, dewelke steeds talrijk worden gevolgd, en het doorslaand bewijs leveren van steeds toenemenden vooruitgang.

De school telde in het laatste dienstjaar 149 leerlingen, verdeeld in 93 jongens en 56 meisjes.

Letterkundige genootschappen.

Het kunstverbond, alhier gesticht in 1898, gaf dit jaar andermaal eene Kunsttentoonstelling, met gelijke ondersteuning der stad, waarbij tevens ook eenen prijskamp voor alleenspraken en alleenzangen werd ingericht.

Muziekgezelschappen.

Benevens de maatschappijen in ons vorig verslag opgegeven, bestaat nog ter stede: « De Katholieke Volksbond, » harmonie, zang en tooneel.

TITEL VIII

GEZONDHEIDSDIENST

Openbare gezondheid.

Bij het begin dezes jaars werd onze stad hevig geteisterd door de besmettelijke mazelziekte, waarbij van 1 Januari tot 15 Maart 322 overlijdens van kinderen beneden de acht jaren werden waargenomen, waartusschen er 246 aan de mazelen bezweken.

Een omstandig verslag over den gang der ziekte, en derzelver gevolgen werd ons ingezonden door de plaatselijke geneeskundige Commissie, hetwelk wij destijds de eer hadden UEd. voor te dragen.

Onzerwege bestreden wij den geesel met het aanmanen van voorkomende maatregelen binnen de woningen en in hunne naastbijgelegene omgeving; met het beurtelings sluiten van bewaar- en lagere scholen; met het ontsmetten derzelver lokalen en meerdere huizen, waartoe wij een nieuw stelsel aanschafte en eenen bijzonderen dienst inrichtten.

Dank zij deze behoedmiddelen en de toewijding van het medikaal korps, met de vereenigde pogingen van de openbare besturen, mochten wij dezen geesel eindelijk overmeesteren, en ons later in eenen besten gezondheidstoestand onzer stad verheugen.

Koepokinenting.

Voor het jaar 1902 was het officieel toedienen der pokstof opgedragen aan den heer doktor J. B. Vermeirsch.

De reglementaire zitting der maand April werd hoofdens vorig bedoelde besmetting weinig bezocht; de tweede geschiedde op behoorlijken tijd in de maand September.

Honderd acht en zestig kinderen werden ter pokzetting aangeboden, terwijl ook de herinenting regelmatig op de schoolkinderen werd toegepast.

Reinigheidsdienst.

Bij het aanleggen der riolen, der waterleiding en uitbreiding van het gaznet, zijn opvolgend al de straten der stad meermaals opgebrosen moeten worden.

Onvermijdelijk zijn hierdoor allerwege belemmeringen en aanslijkingen ontstaan, in dewelke wij, met den besten geest beziend, en in de maat van het mogelijke hebben trachten te voorzien, door het nemen van bijzondere maatregelen tot straatreiniging, dewelke zelfs buitengewone uitgaven hebben veroorzaakt.

Wij voorzien dat, om den regelmatigigen dienst van een en ander te verzekeren, binnen korten tijd een merkelijke uitbreiding van den reinigheidsdienst zal moeten worden tot stand gebracht.

Begravenissen.

Zonder verandering.

Rampen en ongelukken.

Wij betreuren dat, bij aanleg der riolen in de Lindekenstraat, eene aardinstorting plaats had, met het ongelukkig gevolg dat een aardewerker er het leven bij verloor.

In de maand September hadden er ter stede twee groote brandrampen plaats, waartusschen deze van 29 September, fabriek der firma « Antoine Van Genechten » voorzeker als eene der bijzonderste van 's menschen geheugenis moet worden aangestipt.

Pompierkorps.

Op 4 December 1901 « St Barbara » vierde het Vrijwillig Pompierkorps onzer stad zijn vijf en twintigjarig bestaan.

Te dier gelegenheid ontving het Korps eene buitengewone tegemoetkoming van de stad, terwijl ten Stadhuize eene plechtige ontvangst werd gehouden tot uitreiking van gouden eeremetalen aan de heeren jubilarissen H. Melis en J. Aelbrechts, stichters, en van een zilveren eereteken aan den heer J. Van Haeren voor vijftien jaren dienst.

Ook had er een feestbanket plaats.

Het materieel wordt voortdurend in goeden staat onderhouden, en de oefeningen hadden regelmatig plaats.

TITEL IX

JUSTITIE, OPENBARE VEILIGHEID, GEVANGENIS.

Politie.

Zonder verandering.

Misdaden, overtredingen, aanhoudingen.

Van 1 September 1901 tot 1 September 1902 zijn er 516 processen-verbaal opgemaakt, verdeeld in 380 voor boetstraffelijke feiten en 136 voor bestuurlijken aard te weten :

Aanslag tegen de eerbaarheid	1
Eerrooverij	1
Misbruik van vertrouwen	1
Aftruggelarij	1
Dieverij van hout en strooisel	18
Dieverij van verschillende voorwerpen en hofvruchten	32
Vernieling van veldvruchten	10
Vernieling van afsluiting	36
Desertie	00
Huisdieverij met of zonder braak	44
Doodsbedreigingen	00
Aanrandingen	1
Mishandelingen, beledigingen en smaadwoorden	75
Opstand, bedreigingen en smaad aan de politie	24
Ongemuilbande honden	6
Naakt zwemmen	00
Dronkenschap	74
Herbergen.	6
	—
Mede te dragen	330

	Medege dragen	330
Straatschennis en ruststoornis.		6
Andere overtredingen aan Gemeente en Provincie reglementen		40
Bedelarij en landlooperij.		4
Banbreuk.		00
	Totaal	380
Huiszoekingen		7
Onderzoek en opzoekingen.		57
Bevel van aanhouding		38
Ongelukken.		5
Brandrampen		3
Zelfmoord		0
Moord		0
Drenkeling		1
Moed en zelfopoffering		0
Zinneloosheid		5
De Commodo en Incommodo		20
	Totaal	136

Ordonnantien en reglementen.

Men zie hiervóór onder de rubriek « Gemeentereglementen ».

Gevangenis.

In het personeel kwam geene verandering.	
De bevolking was op 31 December 1900	33
Ingekomen in 1901	683
Uitgegaan	683
Bevolking op 31 December 1901	33
Opsluitingsdagen	8856
Sterfgevallen.	0
Gevallen van krankzinnigheid	0
Er waren geene zieken ter infirmerij ; ook had men geene sterfgevallen aan te stippen.	

Paspoorten.

In het afgelopen dienstjaar zijn op het Bevolkingsbureel 10 bewijzen van eenzelvigheid afgeleverd.

Werkmansboekjes.

Voor minderjarigen werden 482 livretten gevraagd, terwijl bovendien 45 werkmansboekjes werden uitgereikt.

Aanplakkingen, openbare roepers.

Zonder verandering.

Loterijen.

Tot uitbreiding van het nijverheids-onderricht in de lokalen van den Katholieken Volksbond, is er door het Bestuur dier vrije school eene Loterij-Tombola ingericht, waartoe de uitzet van lotbriefjes door de Bestendige Deputatie werd bemachtigd.

TITEL X

MILITIE.

Het inschrijvingsregister der lotelingen voor 1902 behelsde 204 namen.

Er waren geene aanbiedingen om dienst te nemen

als vrijwilliger van het contingent, hetwelk voor onze stad op 42 manschappen is bepaald.

Militieraad.

Buiten de vermelde 204 lotelingen verschenen nog 53 uitgestelden van vorige jaren met 9 ontslagenen voor den militieraad.

Van de vrijgestelden van vorige jaren zijn 4 mannen geschikt bevonden tot den dienst; aldus bleven er door de loopende klas 38 te leveren.

Die toestand, gepaard met de geschiktheid der militianen, was buitengewoon gunstig voor de lotelingen.

Het laagste nummer 54 zijnde, was het hoogste dienstplichtig, slechts 113, terwijl het hoogste nummer der klas 257 was.

Zeven vrijstellingen werden verleend voor dienst eens broeders, een voor onderstand van moeder-weduwe, twee als eenig kind onbemiddeld.

Vijf militianen werden vervangen door het Departement van oorlog.

VERDEELING VAN HET CONTINGENT.

De ingelijfde manschappen werden aangeduid tot de volgende korpsen :

1 ^e Linierregiment	2
2 ^e »	1
3 ^e »	2
4 ^e »	2

5 ^e Linieregiment	1
7 ^e »	2
8 ^e »	5
9 ^e »	1
10 ^e »	1
11 ^e »	1
12 ^e »	1
1 ^e Jagers te voet	1
3 ^e Lanciers	1
1 ^e Gidsen	2
3 ^e Artillerie	3
4 ^e »	2
5 ^e »	1
6 ^e »	1
7 ^e »	3
Carabiniers	1
Genie	2
Vervangen door het departement van oorlog	5
Achterblijver	1
Samen	<hr/> 42

Geleerdheid der lotelingen.

Volgens verklaring der lotelingen, tijdens de inschrijving gedaan, wordt de graad hunner geleerdheid vastgesteld als volgt :

Lezen, schrijven en rekenen	168
Ongeleerden	34
Lezen alleen	2
—	
204	

Burgerwacht.

De heer Kruyshoof Joseph is bij koninklijk besluit

tot bijgevoegd onderluitenant-verslaggever bij den Tuchtraad der Burgerwacht benoemd geworden.

Tot beoefening der wachten is er ter streek « Dombergshede » ten noorden der stad eene voorloopige schietbaan tot stand gebracht.

TITEL XI

OPENBARE BELASTINGEN. — JAAR 1902.

Personeel en kadaster.

Daar de heer Th. Kennis, voorheen Rijksontvanger alhier, in zelfde hoedanigheid te Antwerpen (5^e en 7^e wijken) werd geplaatst, is tot zijn opvolger in onze stad de heer Em. Verhaert gevestigd, dewelke voortijds te Ranst werkzaam was.

Rechtstreeksche Belastingen.

GRONDBELASTING.

Er waren 1106 artikelen.

Zij bracht op :

In principaal voor den Staat	fr. 44282.02
In opcentiemen voor de provincie 11.	» 4871 02
» » » gemeente 62	» 27454.86

Algemeen totaal fr. 76,607.90

Het belastbaar inkomen, tot grondslag dezer belasting dienende, bedroeg fr. 632604,32

PERSONEELE BELASTING.

Men telde 1086 belastingschuldigen.
Het lastkohier bevat in :

Hoofdsom ten profijte des Staats	fr. 353,6.50
Opcentiemen voor den Staat 15	» 5300 16
» » » » 20 op het principaal der huurwaarde	» 1990.74
Opcentiemen voor de provincie 16	» 5655.32
» » » Gemeente 62	» 21914.38
Boeten, opnemingen en schattingen	» 22.29
Algemeen totaal fr.	70229,39

ONTLEDING.

Huurwaarde fr. 199074.
 Deuren en vensters: 1531.50 aan 1 frank.
 10904,50 » 1,10 frank.
 Mobilair : fr. 463178
 Dienstboden: 95 aan 8 frank.
 152 » 10 »
 74 » 20 »
 51 » 25 »
 0 » 30 »
 Paarden: 6 aan 10 frank.
 46 » 20 »
 17 » 50 »
 4 » 60 »

PATENTEN.

Er waren 1084 patentplichtigen.
 Hoofdsom van den Staat fr. 15233,78

Medege dragen	fr. 15233,78
Opcentiemen voor den Staat 20	» 3048,06
» » de Provincie 4	» 609,46
» » » Gemeente 39.	» 5942,27
Algemeen totaal fr.	24833,57

Er zijn dit jaar ten bureele van den Rijksontvanger honderd acht aangiften gedaan door slijters, tappers of herbergiers, die een debiet openden mits betaling van 100 frank vergunningsrecht.

PROVINCIALE BELASTINGEN.

Sterke dranken.

265 herbergiers werden aangeslagen à rato van 19,50 fr., 7 slijters aan 26 fr., 't is te zeggen die ook in 't klein verkoopen en 1 aan 39 fr.
 Het bedrag van den rol is fr. 5388,50

Tabak en sigaren.

Er zijn 105 debieten aan 6 frank en 23 aan 24 fr., waarvan het gezamentlijk bedrag tot 1182 fr. beloopt.

Honden.

301 aan 2 fr., 158 gewone aan 6 fr., 35 honden aan 20 fr.
 De rol bedroeg fr. 2250 in totaal.
 Een buitengewoon kontrool, naar wensch der be-

stendige Deputatie door de plaatselijke politie ver-
richt, leidde tot de bijvoeglijke opname van 178 hon-
den à 2 fr.; 337 à 6 fr.; en 7 à 20 fr., met een gezament-
lijk bedrag van 2518 franks.

Trapwielen.

In den 1sten semester zijn er 519 aangegeven aan
10 fr.

De belasting op de machienen (beweegkrachten)
aan 2 fr. het paardenkracht geeft 983,5 paardenkrach-
ten met eene opbrengst van 1967 fr.

De prachtpaarden, ten getalle van 20, à 20 fr.
brachten 400 franks op.

Accijsrechten.

Voor bieren en azijnen in 1901	fr. 25926,70
Voor bieren en azijnen in 1900	» 27072,90
Vershil in min	fr. 1146,20

STEDELIJKE BELASTINGEN. — 1902.

18 o/o op het belastbaar inkomen der bewoonde huizen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen (1405 artikelen)	fr. 60489,54
Op paarden 315 en 4 ossen	» 4564,80
Op rijtuigen 76	» 3295,00
Op voorgevels (614 eigenaars)	» 27304,00
Op stoompaarden (verdeeld in 16 artikelen)	» 2382,00
Op balkons 43 voor 172 loopende meters	» 1032,00
Plaatsrecht ter markt (volgens aanneming)	» 3205,00

Het kohier voor onderhoud en verbeteren der buurt-
wegen in 1902 bedraagt fr. 3585,12. Er waren 1428
artikelen.

TITEL XII

OPENBARE WERKEN.

Personeel.

Buiten het gewoon personeel voor den dienst der
werken, zijn als toezichters voor de stad tijdelijk aan-
gesteld geworden, bij de waterleidingswerken de heer
Jules Brahy van Brussel, en bij deze der watertap-
ping, de heer J. Demollin van Battice.

Groote wegen en straten.

De provinciale baan op Moll, tusschen onze stad
en het naburige Oud-Turnhout, is op kosten der Pro-
vincie op hare geheele lengte en breedte hergekas-
seid.

De bijzonderste Staatsbanen zijn ook gedeeltelijk
heropgenomen geworden.

Binnen de stad hebben wij met den afgekochten
overschot der provinciale baan op Moll, eenen steen-
weg aangelegd van de Beggijnestraat naar het St-Vic-
tors-Gesticht.

Ook in de richting van het Stokt hebben wij, in ver-
binding met de Staatsbaan op Hoogstraeten, een
gedeelte steenweg aangelegd.

Het plein der Groote Markt, na algeheele ophooging,
is volgens de bepalingen van het lastenkohier, in zijn

geheel met langwerpige platte kasseien hervloerd, waardoor tot eenieders voldoening en tot gemak van voetgangers en gespan, ons marktplein een gansch ander uitzicht heeft verkregen.

De straten binnen de stad, herhaaldelijk opgebroken tot aanleg der riolen, waterleiding en gaznet, zijn zoo goed mogelijk onderhouden, nochtans dat deze op verschillende punten vatbaar zijn voor verbetering.

Middelerwijl de algemeene herkassieing wordt te gemoet gezien, beieveren wij ons, met de aannemers der verschillende werken, en ieder volgens zijne verplichtingen, zooveel mogelijk in den toestand te verhelpen.

Openbare Verlichting. — Gaz.

De concessiehoudende Maatschappij heeft de noodzakelijkheid ingezien, in haar eigen belang, de bijzonderste gazverstrekkingen op grooteren diameter aan te leggen.

Hierdoor is het haar mogelijk geworden tot op de uiterste punten van den omkring der stad aan de menigvuldige vragen, alsook aan de vereischten der openbare verlichting, te voldoen.

Buiten eenige verbeteringen aan de openbare straatlantaarns, hebben wij meerdere punten van den Antwerpschen steenweg, benevens de gansche Lindekensstraat van gazlicht voorzien.

Wij bevroeden eene merkelijke en noodige uitbrei-

ding der openbare verlichting op de lei van den Antwerpschen steenweg buiten den binnenkring.

De gasverlichting telt heden 202 lantaarnen.

Het openbaar verbruik in 1901 vergde de volgende uitgaven.

Maanden	Duur van verlichting der straten in uren	Onkosten in franks	Stadhuis en nachtwacht in kub. m.	Onkosten in franks
Januari	70800.40	1062.01	205	30.75
Februari	56682.	850.23	152	22.80
Maart	50637.	759.56	156	23.40
April	40372.40	605.59	113	16.95
Mei	32780.20	491.70	104	15.60
Juni	23872	358.08	94	14.10
Juli	25986.20	389.79	86	12.90
Augustus	37928	568.02	95	14.25
September	46625	699.38	97	14.55
October	59906.10	898.59	141	21.15
November	67950.	1019.25	175	26.25
December	77535	1163.03	203	30.45
Totalen	591074.30	8866.13	1621	243.15

De buitenverlichting met petroollantaarns, ten getalle van 23, vergde in 1901 eene uitgaaf van 1384,96 fr.

De verlichting gedurende de zes wintermaanden, met onderhoud der lampen en leveren van petrool was aangenomen aan den prijs van 1326.40 fr.

Markten.

Zonder verandering.

Vleeschhal.

Voor het jaar 1902 had de verpachting der banken eene merkelijke verhooging der gestelde prijzen voor gevolg, daar zij gezamenlijk werden toegewezen voor 387 franken.

Keurmeestersdienst.

De heeren Ant. Levrie en Adr. Vissers, onder toezicht van den heer P. A. Bellekens, aangenomen veearts in dienst der stad voor de onregelmatige gevallen, blijven met dezen gezondheidsdienst gelast.

Op het bureel van politie werden in 1901 de volgende beesten ter slachting aangegeven, waarvoor dan ook de vereischte keurtaksen werden betaald, die 2984,70 fr. bedroegen :

361 ossen, 859 koeien, 491 vaarzen, 991 kalveren, 836 zwijnen, 2 jonge kalveren en geiten, 337 schapen en 103 paarden.

De ontsmettingsoven wordt meer en meer in praktijk gesteld.

62 dieren, met een gezamenlijk gewicht van 10540 kilogrammen, voortkomstig van de stad en der aangeslotene omliggende gemeenten, werden in 1901 ter behandeling ingebracht.

Ieder geval van ontsmetting vergt aan onkosten negen franken, te betalen door belanghebbenden eigenaar; daarentegen blijven al de voortbrengselen te

zijner beschikking, doch zij worden meestal voor zijne rekening ter plaatse verkocht.

De prijzen bleven aan 0,50 fr. per kilogram voor het vleesch; 0,80 fr. voor het vet; 0,04 voor de beenderen en 0,30 fr. per liter voor het vleeschsap.

Gemeentekerkhof.

Ditzelve wordt nog steeds met schoone praalgraven verrijkt, terwijl ook menige vergunning van grond is toegestaan geworden.

De opbrengst derzelve bedroeg voor de stad in 1901 fr. 2668.

De bijzonderste gaanpaden van het Gemeentekerkhof hebben wij met voorhanden zijnde kasseien der Groote Markt, kunnen bevloeren.

Openbare plaatsen en straten.

Het riolennet is bijna voltooid, doch het uitspreidingsveld blijft nog gedeeltelijk aan te leggen.

In 1901 ontvingen wij nog als tweede korting der Staatstoelaag 63306 fr. terwijl de Provincie harerzijds eene eerste korting van 10,000 franken voor het uitspreidingsveld uitkeerde.

De totale uitgaaf tot vordering der rioolwerken met eenige bijkomende onkosten, beliep volgens rekening 320,881,17 fr.

De werken eener drinkbaar waterleiding zijn in den beginne des jaars in aanbesteding gesteld, en toegewe-

zen aan de « Compagnie Générale des Conduites d'eau, aux Vennes, à Liège, » voor den gezamentlijken prijs van 303,009,09 fr.

Ook zijn de gronden, noodig voor de watertapping, aangekocht, waarvoor de stad fr. 5698,12 betaalde.

Ten anderen is de heer Aug. De Troy van Cureghem, die destijds belast werd met den aanleg van den eersten proefput, aannemer verklaard voor de werken der bijkomende waterputten met aankleven, mits den prijs van 78589,31. fr.

Al deze werken zijn onmiddellijk in uitvoering gebracht, tot dusverre dat reeds de vier putten zijn geboord, een groot deel der aanvoerbuis met het leidingsnet binnen de stad is gelegd, de watertoren en de galerijen onder den IJzerenweg in opbouw zijn.

Weldra zal er kunnen worden overgegaan tot de aanbesteding der noodigemachienen, en alles laat verhopent dat wij in den zomer van 1903 regelmatig riolen en waterleiding zullen kunnen benuttigen.

Intusschen zijn de noodige plannen met bestek van kosten voor de gaanpaden of stoepen voorhanden.

De heer Ingenieur Descans legt de laatste hand aan het lastenkohier; wij voorzien welhaast te kunnen overgaan tot de aanbesteding, om in het voorjaar deze werken aan te vangen.

Rivieren en waterloopen.

Het Kaartboek der bijkomende waterloopen, wes-

wegens wij in vorig verslag gewaagden, is nog niet bepaald goedgekeurd.

Derhalve zijn de wettelijke schikkingen nog niet op dezelve toepasselijk.

De ambtshalve ruiming der rivier « de Aa » is door onze zorgen ten geschikten tijde geplogent.

Al de naastliggende eigenaars hebben de verschuldigde aandeelen der onkosten gedragen.

Gemeentgebouwen.

Bij indamming der Kasteelvest heeft de Commissie van monumenten onlangs een onderzoek gedaan, en opmerkingen voorgebracht, van aard om die werken te vertragen.

Wij vertrouwen echter op eene gunstige uitkomst.

Bijzondere bouwingen.

Sedert 1 September, 1901 ontvingen wij een en dertig aanvragen tot bouwen langsheen de groote wege-nis, en zes en veertig in de stadsstraten.

Vooral op den Antwerpschen Steenweg en in de Oude-Vaartstraat verkrijgt de stad eene merkelijke uitbreiding.

TITEL XIII

LANDBOUW.

Algemeen Overzicht

Het wintergetijde was tamelijk zacht, en gaf geene stremming aan het opkomende graangewas.

Daarentegen verträagden de aanhoudende regens in het voorjaar de beplanting der aardappelen, en het zaaien der haver.

Later was het seizoen gunstiger, waarbij dan koorn, hooi, klaver, spurrie, beetten en meer andere voeder- gewassen eenen gunstigen groei ondergingen.

Het maaien en inschuren van het hooi was uiterst gemakkelijk en door een, alhoewel niet langdurend, warm weder begunstigd.

Het tegenovergestelde moet gezegd van den graan- oogst, hetwelk door overvloedige regens, op ons grondgebied ten minste, werd vermoelijk.

Zulks neemt echter niet weg dat het strooi zeer fel is gewassen, doch de scheut van het graan is niet in gehalte van hetgeen men mocht verhoplen. Deszels hoedanigheid laat ook eenige vrees.

De haver, alhoewel laattijdig gezaaid, is niet door hevige hitte aangerijpt; aldus heeft zij goeden groei en scheut kunnen verkrijgen.

Te betreuren is het dat hare inoogsting door aan-

houdende regens is verhinderd, evenals de aardappel- plant in hare aanrijping werd verhaast en fel van hare hoedanigheid en opbrengst heeft verloren.

Het toemaatgras is in de rede, doordien warmte en droogte ontbraken, terwijl de inschuring met slecht weder gepaard gaat.

Spurrie en rapen laten voor het najaar eene goede uitkomst verhoplen.

Wij mogen ons verheugen in den gezondheidstoe- stand van onzen veestapel die vrij bleef van besmet- ting, alhoewel in het voorjaar eenige gevallen van koolziekte onder de varkens werden waargenomen.

De prijs der melkbeesten bleef zeer duur evenals van het vet vee.

Opbrengsten.

Gemiddeld schat men de opbrengsten per hectaar als volgt:

Koren	hectoliters	21
Haver	»	39
Aardappelen	kilos	15000

Prijs der granen.

De gemiddelde prijs der granen per 100 kilos is:

Voor de rogge	fr.	14
» haver	»	18
» aardappelen	»	7

De bater bleef even duur; zij werd doorgaans uit-

gezet aan den gemiddelden prijs van fr. 3,20 den kilogram.

Veemarkt.

Wij geven hieronder een kort overzicht van de bedrijvigheid onzer maandelijksche veemarkt.

Te koop gesteld VEE		Ossen	Koeien	Vaarzen	Kalveren	Stieren	Schapen	Varkens	Stuks vee ter markt gebracht.
1901	October	3	130	156	76	2	3	206	576
	November	9	195	166	128	5	0	105	608
	December	67	190	125	103	8	8	160	661
1902	Januari	257	158	106	142	6	1	90	760
	Februari	75	155	72	91	5	1	179	578
	Maart	36	181	98	129	6	2	143	595
	April	10	197	114	126	5	2	191	645
	Mei	6	161	80	135	10	0	105	497
	Juni	9	140	85	97	2	0	185	518
	Juli	2	117	40	51	2	0	133	345
	Augustus	0	115	58	76	0	4	135	388
	September	5	134	50	96	4	1	212	502
Stuks vee ter markt gebracht.		479	1873	1150	1250	55	22	1844	6673
Middelmatige prijs per stuk.		440	350	287	122	250	22	20	Frank

De tweede maandelijksche veemarkten der zes wintermaanden verminderen langzaam aan, en worden niet alleen onbeduidend, maar verliezen het karakter van openbare markten. Zoo werden slechts op de zes markten te zamen aangeboden: 7 ossen, 132 koeien, 55

vaarzen, 1 stier, 46 kalveren, 3 schapen en 133 jonge varkskens.

Paardenmarkten.

De paarden- en veulensmarkt van 13 November 1901 was druk bezocht; ook nam de verhandeling merkelijk toe, vooral met Holland. Niet minder dan 135 paarden en 129 veulens werden aangevoerd.

De markt van 11 Februari dezes jaars was min druk, hetgeen meest aan het slechte weder moest worden toegeschreven.

55 paarden en 42 veulens werden te koop gesteld.

Prijs van het vleesch.

De gemiddelde prijs van slachtvleesch bedraagt per kilogram in 1902:

Ossenvleesch	fr. 1,80
Koeien	» 1,40
Vaarzen	» 1,60
Kalfs	» 1,90
Stieren	» 1,40
Schapen	» 1,80
Varkens	» 1,65
Paarden	» 1,00

Beplantingen of ontginningen.

Eenige ontginningen van heidegronden op ons grond-

gebied hadden plaats, waarbij tot vetten der gronden meestal lupienen werden gezaaid.

Veeartsenijdienst.

De heer P. A. Bellekens, aangenomen Rijksveearts, ter stede gevestigd, en wiens aanstelling wij in ons vorig verslag vermeldden, neemt regelmatig dezen dienst waar.

Wij vermeen en dat deze zich tot eenieders genoeg en van zijne lastige taak weet te kwijten.

Landbouwprijskampen.

Ter gelegenheid van « Buitenkermiss » zal er op 12, 13 en 14 October aanstaande, door de zorgen der Landbouwfafdeeling Turnhout, een gewestelijke prijskamp met tentoonstelling van Zuivel- en Boterbereiding plaats hebben in de lokalen van Stads-Meisjes-school.

TITEL XIV

NIJVERHEID.

Fabrieken en Trafieken.

Twintig onderzoeken hadden plaats tot oprichten van gevaarlijke, ongezonde of hinderende gestichten.

Zij droegen op de volgende inrichtingen van meer of minder aanbelang, en waarvoor ofwel de hoogere machtiging, of deze van ons Collegie werd verzocht :

Drij stoommachienen of stoomketels ; drij gazmotoren ; 2 dynamos voor electriche verlichting ; één pianofabriek ; twee slachterijen ; twee smidsen ; twee petroolmagazijnen ; een bakoven ; eene peeënbrande-rij ; een fabriek van spuitwaters en twee paarden-slachterijen.

Handel op het kanaal.

Van 1 September 1901 tot zelfden datum van dit jaar is op het Tolkantoor der vaartrechten te Turnhout, aangift gedaan van den doorvoer van Turnhout naar Antwerpen, alsook op de vertakkingsvaart naar Turnhout :

		Per ton van 1000 kilogrammen :
1 ^e	Groep : Minerale brandstoffen	8013
2 ^e	» Metaalnijverheid en ertsen	298
3 ^e	» Bouwmaterialen en delfstoffen	65927
4 ^e	» Steen- en aardstoffennijverheid	62774
5 ^e	» Houtsoorten	3675
6 ^e	» Natuurlijke en kunstmatige landbouwprodukten	666
7 ^e	» Allerlei industrieële voortbrengselen ; vloeibare en andere	1000
8 ^e	» Koopwaren niet bijzonder vermeld	1765

De verbreedings- en verdiepingswerken van het kanaal zijn onlangs door het bevoegd Bestuur in aanbesteding gesteld, en deze hebben reeds aangevangen.

Openbare vervoermiddelen.

De buurtspoorweglijnen Turnhout-Koloniën-Hoogstraeten eenerzijds, Turnhout-Gheel anderzijds, zijn in onderzoek gebleven, evenals de uitbreiding der Spoorwegstandplaats Weelde-Merxplas.

Wij verwijzen deswegens naar ons vroeger verslag.

Het ontwerp Turnhout-Poppel is bij het Staatsbestuur in overweging genomen; ook zijn de noodige kapitalen, zoo van Staat en Provincie als der Gemeenten, ingeschreven, en thans beievert men zich met het opmaken der plannen van aanleg.

Dank zij de bemiddeling onzer Volksvertegenwoordigers hebben wij eindelijk eenen dagelijkschen express-trein op Brussel verkregen, met oponthoud te Herenthals, Aerschot en Leuven.

Men is ook begonnen met den aanleg eener dubbele lijn tusschen Turnhout en Herenthals.

Rechtbank.

In deszelfs personeel is geene verandering gekomen.

Vrederecht.

Zonder verandering.

Koophandel — Nijverheid.

De fabrieken van gekleurde papieren, speelkaarten

en kerkboeken bezigen veruit het grootste deel onzer arbeidende klas niettegenstaande de hevige crisis, die de tak der gekleurde papieren verleden jaar doorworstelde, thans nog heviger woedt. Hierin ligt de oorzaak dat de fabrikanten wel verplicht zijn geweest hunne prijzen nog te verminderen.

Daarentegen is het met de marmerpapieren, die om zoo te zeggen uitsluitelijk te Turnhout worden vervaardigd, fraai wat anders gelegen. Deze gunstige toestand mocht ook in de kaartennijverheid worden waargenomen daar deze tak der groote « industrie » nooit bloeiender jaren schijnt gekend te hebben.

Nopens het vervaardigen van kerkboeken mag de bedrijvigheid door het jaar als zeer bevredigend beschouwd worden, zelfs neigt dezelve tot gunstigere orders.

Alhoewel er, sedert verleden jaar, eene merkelijke verbetering ontstond in de tijknijverheid, is deze nog ver van bloeiend te zijn. Doch zulks is niet uitsluitend plaatselijk.

Evenredigheidshalve is de toestand alhier gunstiger dan in menige andere steden des lands.

Voor het gebruik in het binnenland werd veel minder gekocht dan in gewone tijden, daaruit volgt dat de beternis bijna uitsluitend aan meerdere vraag voor het buitenland is toe te schrijven.

Op plaatselijk gebied mag met geruststelling gemeld worden dat de stoomweverijen zich uitbreiden, en deze

aloude tak van Turnhouts bedrijvigheid daardoor zal behouden blijven.

De kantennijverheid ondergaat sinds eenige maanden eene felle verslapping.

Onze zuiderburen, vooral de fransche hoofdstad, schijnen niet de minste behoefte te hebben.

Alleen nog wordt van tijd tot tijd vraag gedaan naar het puik en uitgezocht werk en koopwaar, voor zekere uitheemsche modes bestemd.

Het gewoon artikel van uitvoer daarentegen slaapt.

Holland alleen is getrouw gebleven aan zijnen vroegeren vasten inkoop, en daar dit goed in de laatste jaren niet zooveel meer werd vervaardigd, was er geen voorraad, waardoor dan de werksters kunnen gebezigd blijven.

De tabaknijverheid heeft geene verbetering aan te stippen gedurende het afgelopen jaar.

Mocht het fabrikaat van kerf en rol zijne vroegere uitgebreidheid en verkoop behouden, toch was deze tak minder winstgevend, doordien voor de Amerikaansche voortbrengselen de fabrikanten al te hooge prijzen te betalen hadden.

Nopens de sigaarnijverheid bleef niet alleen de crisis aanhouden maar nam nog immer toe.

Verskillende oorzaken worden deswegens vooruitgezet, te meer daar die netelige toestand volgens bevoegde personen, niet alleen in onze stad, maar ook in het arrondissement, zelfs in het geheele land, ja nog heviger in Holland en Duitschland zich doet gevoelen.

De grootste oorzaak van die aanhoudende crisis ligt in de schaarschheid der orders voor het buitenland, door de Transvaalsche en Chineesche oorlogen veroorzaakt, ook wel door de netelige toestanden van handel, nijverheid en beursoperatiën, welke onvermijdelijk het verbruik doen afnemen, aangezien dit rookmiddel als een zeker bewijs van welstand mag worden beschouwd.

Immers de sigaar behoort niet tot die klas van waren die als eerste noodwendigheid kunnen aangerekend worden.

Bij koninklijk besluit van 16 Juni 1902 is het bijzonder eereteeken van onderlingen bijstand van tweede klas verleend aan de heeren :

Lenaerts H., Ondervoorzitter der Maatschappij van onderlingen bijstand « Turnhoutsche Werkmansgilde » te Turnhout ;

Splichal Jos, schrijver der zelfde Maatschappij ;
Daems Nap. en Jacobs Fr., beheerders.

De landbouwdekoratie van tweede klas is op 16 Juli 1902 verkregen door den heer Raeymaekers P. Ferd.

Geboorte van Z. K. H. Prins Leopold van België.

Op 3 November 1901 werd te Brussel een Koninklijke Eersteling geboren uit het huwelijk van Z. K. H. Prins Albrecht van België met H. K. H. Prinses Elisabeth van Beieren.

De Gemeenteraad stemde bij deze gelukkige gebeurtenis adressen van gelukwenschen aan H. H. M. M. den Koning en de Koningin, alsook aan H. H. K. K. Hoogheden Prins en Prinses Albrecht van België.

Dood Harer Majesteit Maria Hendrika,
Koningin der Belgen.

Op 19 September 1902 overleed plotseling te Spa onze Doorluchtige Koningin.

's Anderdaags, bij het vernemen dezer treurige mare in het Staatsblad, werd het droevig nieuws ter kennis gebracht onzer ingezetenen bij klokgelui, plakschriften halstopvlag op Stadhuis en St-Pieters toren.

Op den dag der plechtige ter aardebestelling werd nogmaals des middags eene halve uur de doodsklok geluid, en de Gemeenteraad, bij hoogdringendheid bijengeroepen, stemde het volgende rouwbeklag aan Z. M. den Koning:

Sire !

« Een smartelijk verlies heeft Zijne Majesteit en het Koninklijk Huis, meteen gansch het Belgisch Volk, getroffen.

« Wij zijn met Zijne Majesteit in de diepste droefheid gedompeld, bij het afsterven onzer Doorluchtige Koningin.

« In deze pijnlijke oogenblikken ware het de geslagene wonde vergrooten met het omstandig verhaal der uitmuntende begaafdheden, die het voorbeeld der Koninginnen, der Moeders en Weldoensters kenmerkten.

« Bij dezen nationalen rouw zij het ten minste vergund, ons dichter rond den Troon te scharen, om er een nieuw bewijs onzer liefde en trouw te brengen, en onze innigste gevoelens van deelneming in dit onherstelbaar verlies, tevens van hoop in de toekomst, te uiten.

« Onze gebeden vergezellen de edele Ziel onzer diepbetreurde Vorstin bij den Allerhoogste, Wiens genadige hand ons geliefd Vorstenhuis blijve beschermen.

« Namens de bevolking van Turnhout :
« *Dé Gemeenteraad.* »

Turnhout, 23 September 1902.

De proclamatie luidde als volgt :

Medeburgers,

Het Staatsblad van heden brengt ons de droevige tijding van het smartelijk verlies dat de Koninklijke Familie en het Vaderland treft.

Hare Majesteit, MARIA HENDRIKA, Koningin der Belgen, is gisteren avond te 7 1/2 uur plotseling te Spa overleden.

De schielijke dood onzer vorstin, wier liefdadige gevoelens en uitmuntende hoedanigheden terecht zoo hoog werden geprezen, dompelt alle ware Belgen in den diepsten rouw.

Gij zult met ons deelen in die nationale ramp,

tot leniging der smarten van het Vorstelijk Stamhuis.

Ten Stadhuisse te Turnhout, den 20 September 1902.

Het Kollegie van Burgemeester en Schepenen.

Bij bevel : V. VAN HAL.

De Secretaris, G. VAN PELT.

H. PEETERS. G. AMSENS.

Eenige dagen later had in de hoofdkerk van St-Pieter een plechtige lijkdienst plaats, dewelke door al de officieele korpsen, hiertoe uitgenoodigd door de Kerkfabriek, werd bijgewoond.

Dit had voor gevolg dat het voorgenomen officieel bezoek, door den heer Gouverneur der Provincie aan onze stad, onbepaald werd verdaagd.

Evenals vorige jaren voegen wij bij dit verslag eenige geschiedkundige bijdragen over voorgaande eeuwen, door den heer P. Vues, stadsarchivist opgesteld.

Voor al wat den voorspoed onzer geliefde stad mag aanbelangen, blijven wij op uwe toegenegene medewerking rekenen.

In openbare zitting des Gemeenteraads te Turnhout, den 6^{den} October 1902.

Ter ordonnantie :

De Secretaris,

H. PEETERS.

De Burgemeester,

V. VAN HAL.

Geschiedkundige Bijdragen

UIT DE

Archieven van Turnhout

1602

Wegens de baldadigheden door de muytelingen van Hoogstraeten in Turnhout gedaan

Informatie precedente genomen by den Stadhouder en Schepenen op seker rapport gedaen by sekere soldaten tot Hoogstraeten, alhier tot Turnhout geweest synde op den XX December 1602 ter presentie van voorschreven Stadhouder, Colegie en Schepenen.

Cathlyn Van Gorp oudt omtrent XXIII Jaeren en Cathlyn Gysbrechts oudt omtrent vier en twintich jaeren beyde woonende als dienstboden ten huysse van Willem Willems Van Alphen, timmerman en schrijnwerker binnen deser vryhey, met Barbara Bathen huis-

vrouwe Dierick Matheeuwissen ingesotene deser Vryhey, oudt omtrent veertich jaeren; te samen en elck besonders gevraecht en by solempnele cede geexamineert in wat vueghen oft muieren de voorschreven Willem Willems en syne huysvrouwe seekeren troupe soldaten der geunieerde van Hoogstraeten, nu een dynsdaghs lestleden den seven-thienden December omtrent den vyff uren comende om logement hebben aengesproken oft onthaelt: Seggen ende verclaeren Sy deposanten 't samen ende elck besonders by den cede die sy hieromme aen Godt en syne Heiligen gedaen hebben. Dat alsoo deselve soldaten in huys quamen, vraegende om bier, dat sy deposanten deselve simpleycke hebben geantwoordt egheen bier te hebben dat oudt was, maer dat het bier dwelck sy hadden nog veele te jonck was, en oock om dat haer meester oft vrouwe niet thuis en waeren; waerop deselve soldaten hebben geantwoordt gy Caronien ghy hoeren ghy hebt bier genoch en meer dyergelycke; Dreyghende haer deposanten te slaen, seggende wy sullen selfs gaen tappen, ende vrægende, eenen die sy hieten caporaal: waervoor siet ghy ons aen? waerop deselve deposante antwoordende seyde, wy sien U. L. aen voor soldaeten met eere. Ende daerover is t'huys gecomen sonder haeren man de Meesteresse oft vrouwe van den huysse, dewelcke vraeghde: Gasten wat is U. L. begheerte dat ghy soo tiert, compt binnen ich sal U. L. tappen en geve van tgene dat er is, als ich weet wye my betaelen sal; brengt my yemant die daervoor spreke, waerop dat sy voor antwoorde gaeven wy sullen u selver betaelen. Soo dat deselve weerdinne alsdoen terstont haer meysens oock deposanten in dese, dede preparatie maecken totten maelyt; seggende totte selve soldaeten: Gasten gaet daer in de caemer men sal U. L. een goed vier stoken, wesende de grootste camer van den huysse, daarwel certyden gelogeert heeft de Gouverneur van cavallerie en Râet met meer andere heeren en Graven; in welke camer de voorschreve soldaeten niet en wilden logeren, seggende: oft dat een plaetsche voor hen was en dat se hen niet groot genoch en was, willende par force een ander camer hebben, loopende met de roers op de deure van den solder trappe, mede oock op het slaepcamerken van den weerd van den huysse die hen oock al werden opengedaen en lieten deselve daerinne, en op haer sien met een keersse en deselve hem niet aenstaende hebben deselve soldaeten geseght: Ghy sult ons een ander caemer doen oft wij sullen u huys in brant steken; waerover de weerdinne geseght heeft dat sulcke in haer leefdaeghen noijt gebeurt en was, daer nochtans soo me-

nich ander soldaet thaeren huysse gelogeert hadde geweest oft dyergelycks hebbende sy deposanten oock wel gehoort dat de selve soldaeten dese weerdinne oock grootelyckx injurierende seggende: ghy hoere ghy en syt maer een vercken tot diversche reysen en daerover syn deselve soldaeten vuyt den huysse gegaen. Item verclaeren sy deposanten oock waerachtich te syn; alsoo de deure van den soldaet haer open gedaen was en dat de soldaeten daerop geloopt waeren de Schoonsone van den weerd met naeme Jan van Scholuynen hen ingevolgt om 't vier te bewaren of te sien wat dat sy souden aenrichten dat eenighe van de selve soldaeten den selven Hans Van Schaluynen hebben geseght: Wel gy bougger wat compt ghy hier maecten tassende naer synen poignart dreyghende oock metten roer te schieten treckende den haen oft draeck op de panne. Dwelck sy deposanten siende syn tusschen beyde ghecomen, seggende: Hola! Hola! wat souwt ghy doen, siet wat ghy doet, nemende den loop van den roere in de handen ende weysende tselve van den lyve van Jan Van Schaluynen op den welcken apparentelycker geschaepen was, dat deselve soldaet soude geschoten hebben zoo 't schene. Redenen van welwetentheyte verclaert de voorschrevene Barbara Bathen alsvoren tselve gehoort ende gesien te hebben in voegen voorschreven geschiet te syn als hebbende van den eersten tot den lesten int selve huys by ende present geweest, verclaerende oock den Weerd van den huysse niet thuyt en was binnen dyen tyde, sonder hier voorder oft anders van te weten. Ende dese haer voorgelesen synde hebben verclaert alsoo te wesen.

Alnoch informatie genomen ten daeghe als voor.

Peeter Van Ginhoven oudt ontrent vier en vyftig jaer; Anthonis Van den Broeck oudt vijftig jaer en Hans Beys als van Welde oudt ontrent vyf en dertich jaeren; alle ingesetenen deser vryheyt, rechtelyck gedwongen om in deser saecke getuygenisse der waerheyt te geven, gevraecht naer de voorschrevene feyten, seggen ende verclaeren tsamen en elck besonder eendrachtelyck by hunnen eede hieromme aen Godt en den Heyligen gedaen; goede kennissen te hebben dat alsoo sy deposanten waeren gecomen om sekere henne affaeren, ten huysse van Willem Van Alphen nu op een Dynsdaeghe lestleden den seventienden deser maent December aldaer hebben sien inne comen sekere soldaeten te voet soo sy verstonden van Hoogstraeten, vraegende waer dat de

weert en de weerdinne waeren, daarop sy deponenten voor antwoorde seyden: dat sy egheen van beyden thuyt en waeren en alsoo syn deselve van achter vuytgegaen naer den coestal alwaer sy vonden een van de jonckwyffs van den huysse, waeraff sy oock wilden bier hebben getapt: Dwelck meysen hen cock voor antwoorde gaff: dat sy alsmu egheen bier en hadden en oock niet en dorste tappen omdat haer meester oft vrouwe niet thuyt en waeren, waerop eenighe van de voorschreven soldaeten dreyghende het voorschreven meysen, seggende Ghy Caronie oft diergelycke ick soude u voor uwen cop slaegen, waerover dat de weerdinne in huys is gecomen, sprekende met deselve soldaeten in alder beleeftheyt en alsoo sy deponenten oock int beste te spreken, hebben eenighe van de voorschreven soldaeten hen deponenten oock gedreycht te slaegen, soo dat sy deponenten van de trouble ende getier der soldaeten een weynich syn vertrocken tot op de messie buyten de deure; hebben oock wel gehoort dat deselve weerdinne de soldaeten van alles presenteerde en een vier in de camere aen te steken hen open doende deen camere voor en dander naer, waerinne nochtans de selve soldaeten niet en wilden gaen, seggende soo sy deponenten verstonden, dat hen die niet goet genoch en waeren en diergelycke, hoorende oock proposeeren van te branden, want sy deponenten hooriden dat de weerdinne seyde tot de selve soldaeten: Wat, soudt ghy myn huys aff branden; hooirende oock groot rumoer ende gethier tusschen deselve soldaeten en den sone van den huysse genaempt Adriaen die oock aldaer mits het rumoer was gecomen: seggende denselven Adriaen tegens de soldaeten: En syn U. L. ons cameran niet goet genoch daer hebben nochtans wel groote heeren in gelogeert geweest ende sy is groet genoch geweest voor uwen Gouverneur van Peerden ende Raet noch niet lange geleden en is sy U. L. niet goet genoch soo mooght ghy gaen op een ander oft dyergelycke; verclaerende oock niet gehoort te hebben dat yemandt van den huysse de voorschreven soldaeten soude geinjuriert hebben en daernaer hebben sy deponenten gehoort dat deselve soldaeten syn vertrocken vuyten huysse naer een ander huys wesende het tweede naer de noortsyde, alwaer sy den geheelen nacht hebben gelogeert soo sy deponenten verstaen hebben, sonder meer; verclaerende voorts, dese haer voorgelesen synde, dit alsoo te wesen.

Jan Van Schaluynen Ambrosius sone oudt omtrent een en dertich jaeren hiertoe gedwongen by den officier om syne getuygenisse der waerheyte te geven, gehoort en gevraecht naer de voorschreve feyten, seght ende verclaert by synen eede hieromme gedaen, dat hy deponent anders niet en weet dan dat hy daer ten huysen van synen schoonvaeder ten voorschreven tyde, door het getier van deselve soldaeten werde ontboden om dat syn schoonvaeder niet thuys en was en in huys comende en bevindende dat de soldaeten in den winkel waeren, willende op den solder oft boven caemer gaen en per force de trapdeur open gedaen hebben, heeft gesien dat syns deponents huysvrouwe moeder, de deure goetwillichlyck open dede, ende denselven solder met licht daerop loopende, meynde hy deponent te volgen om dlicht gaede te slaeghen ende te sien wat deselve soldaeten aenrichten zcu, syn terstont eenighe van deselve soldaeten hem deponent toegecomem, seggende tot hem deponent: Ghy bougre wat macckt ghy hier soo hy deponent den trap meynde op te gaene taste een derselve soldaeten naer synen poignaert en oock dreygende hem deponent metten roer te schieten soo dat van andere wel werde gesien, besonder van den dienstbode en andere die verclaeren opentlyck gesien te hebben dat denselven soldaet den draeck op de panne trock om te schieten soe dat tselve daerna er noch werde beleth; hebbende hy deponent oock wel gehoort en gesien dat de weerdinne tot dyen eynde een goet vier in de beneden caemere hadde aengestooct en de strooy daeronder gesteken om te doen branden en alsoo deselve soldaeten mede oock met dander caemers niet en wilden contenteeren, seggende deselve hen niet goet genoch te syn; heeft hy deponent oock gehoort dat Adriaen enen sone van den huysen die aldaer door het rumoer oock was gecomen tegens eenighe van deselve soldaeten geseght heeft: het is te verwonderen dat onse caemers U. L. niet goed genoch en syn, daer sy uwen Gouverneur van de peerden ende Raet goet genoch geweest hebben met meer andere groote heeren, die hier onlanckx gelogeert syn geweest, maer soo U. L. die niet goet genoch en syn, soo gaet op een ander en siet naer een beter oft diergelycke woorden in substantie; en oversulckx syn de voorschreven soldaeten vertrocken en ter herberge gegaen « In de Roose » alwaer zij den geheelen nacht syn gebleven; hebbende hy deponent van de dreygementen soo van brandt ende andersints by deselve soldaeten voorgaendelyck gedaen oock wel hooren verclaeren alsoo geschiet te syn, soewel hy deponent daarvan eerstaf niet en is prosent geweest, maer heeft dat

door andere wel hooren seggen; verclaerende oock dat den weerd van den huysen niet thuys en was binnen den selven tyde; verclaerende voorts hier niet meer aff te weten; Ende dese hem voorgelesen synde, heeft hy verclaert alsoo te wesen.

Wy schepenen der Poort ende Vryheyte van Turnhout certificeren mits dese voor de gerechte waerheyte dat wy dese tegenwoordighe informatic gecollationneert hebben mette originele minute gelyck de getuygen hier voren geruert voor ons naer geposeerden eede hebben verclaert ende dat dese copye daarmede van woorde tot woorde is accorderende: Dat de Borgemeester deser vryheyte ende Willem Willems Van Alphen, de welcke door het schrijven van den heere quadron ende de Raet by hennen missieve ontboden waeren te comen tot Hoogstraeten van Woensdach lestleden, gereyst waeren naer Antwerpen ende dat deselve desen noen eerst waeren alhier binnen deser vryheyte syn gearriveert; alles sonder fraude oft argelist. In kennisse der waerheyte hebben wy Schepenen voorschreven onsen segele hierop gedrukt op den XXII December 1602.

Ter ordonnantie der selver Heeren Schepenen in absentie van den secretaris als substituet deszelfs. /geteekend/ Gevaerts, 1602.

Thoon geproduceert by Adriaen Diels en Nicolaes Jacobs als momboiren van de onmondige kinderen Dierck Diels, impetranten en aanleggers

TEGENS

Regault De Bie en Hans Janssens gedaegden, gedaen ter presentie van Jan Gevaerts Claessone, ende Hendrick Canters, Schepenen op ten XXIX November 1602.

Wouters Maes gesworen deser vryheyte oudt omtrent 55 jaeren, rechterlyck hiertoe gedaeght synde, gehoort, geedt ende geexamineert op ten inhoud van josten en tweeden articulen van de replycken der aanleggers en impetranten mede oock opte clausulen van de schriftelycke voldoeninghe der selver impetranten seegt en verclaert hij deponent seer goede kennisse te hebben (overmits hy opte Broixsyde altyt heeft gewoont) dat Dierck Diels opte selve Broixsyde heeft gecocht en staende gehadt een seer schoon stede van huys, hoff cum attinentis, geheeten den Molenberg ende dat deselve stede daarvan in dese questie is,

by de legers van syne Majesteyt over seecker jaeren is afgebroecken en gebrant, soo datter nyet meer op den grond en is blyven staen als alleenlyck een quantiteyt van steenen mueren, indervuege date deselve Dierck Diels daer deur mitsgaeders het verlies van syne andere corenvruchten die hem tot twee oft drye reysen oft jaeren syn vernielt geweest, tot seer soberen staet is gecomen en soo hem deponent vuyterlycken dunct, mits de groote last van eenen hoop cleyne kynderen, daarmede deselve Dierck belast was, dat deselve Dierck oversulckx egeene middelen oft macht en heeft gehad syne crediteurs te contenteren; deur syne bittere schade alsvoor geleden; soo dat Regault De Bie deselve stede en ander onderpanden van syne rente mits egeene betalinge heeft geexpicieert, sonder meer verclaerende voirts prout moris.

Wouters Loomans oudt omtrent 62 jaeren rechtelyck hyertoe gedaecht, geedt, gehoort ende geexamineert als voir; seeght ende verclaert goede kennisse te hebben dat Dierck Diels heeft gehad op te Broixsyde een seer schoone stede cum attinentis wesende deselve daerover in dese van de hoffstede questie is; ende dat deselve stede en toebehoorten over seecker jaer deur de legervolck alhyer tot Turnhout liggende teenemael is afgebrant ende geruynert; indervuege dat denselven Dierck daer deur mitsgaders de groote bittere schade en verlies, dwelck hy noch geleden hadde in syne vruchten en corenwerck dat hem oeyck al werdde affgesneden en verbaelmont, tot seer soberen staete is gecomen en mits eenen grooten hoop van cleyne kynderen, daer hy noch onder belast was egeenen middel was hebbende om syn goet dwelck Regault De Bie heeft opgewonnen te connen verantwoorden ofte conserveren ende verclaert voor redenen dat soo deselven Dierck op de selven stede was comende wonen, dat hem metter nacht syn bedden ende ander goet oeyck werden genomen. Ende anders oft voiders verclaerende voirts prout moris.

Hans Beckers Henrichsone oudt omtrent 53 jaeren rechtelyck hyer toe gedaecht, geedt, gehoort ende geexamineert als de voorgaende seeght en verclaert hy deponent goede kennisse te hebben dat wylen Dierck Diels, alsoo syn stede op de Broixsyde, geheeten den Molenbergh, teenemael was affgebrant, vandaer is comen wonen in de Otter-

straet alhyer, in de gebuerschap van hem deponent en dat hy deponent oversulck gesien en aen selven bevonden heeft, dat denselven was lydende groote bittere schade soo mits denselven brant en vruchten die hem al door den legervolck vernield wordende als andersins; indervuege dat denselven Dierck daer deur beneficens eenen grooten hoop cleyne kinderen daarmede hy belast bleef, tot sulcken state en armoede is gecomen dat hy syne crediteuren nyet en heeft connen contenteeren, verclaert hy deponent oeyck dat hy in de gebuerschap van selven Dierck Diels was woonende, toen de soldaten hem op den solder syn eygen goet deden affwerpen om te vernielen en over sulcks van selven solder doot is gevallen; achter latende een vrouwe met seven cleyne kynderen daer aff d'oudste syn broot alnoch nyet weerdigh en was; redenen van welwetenheynt want hy naer datum by deselve weesen heeft ingewoont en alsoo voor syne oogen wel gesien en cleynen middel en macht derselve, behalvens dat sy na de doct van haren man deur de legervolck nog tot twee reysen toe hare vruchten en meubelen van huysinghe heeft verloren; ende anders of voordere verclaerende prout moris, soo wel dat hy deponent is verre maegschap van de weesen Dierck Diels.

1702

Menace van Militaire executien door de Hollanders

22 Meert.

Gecompareert Jan Baptist Van Meurs, Hendrick Robert, Pectet Van Eynde, Anthonie Claessens ende Pectet Meeuws respectieve Schepenen voor Turnhout: De heere Guilliam Proost, Cornelis De Vocht ende Joos Claessen respectieve Secretaris ende Schepenen der Vryheyt Arendonck: Jan De Bie, Schepenen der Vryheyt Welde en De Roy Secretaris aldaer, L. Strybosch ende G. Lemmens respectieve Stadthouder ende Secretaris voor Pouppel; V. Baelemans Secretaris voor Ravels; L. Strybosch voorschreven ende Van Gilse, respectieve Stadthouder ende Secretaris voor Baerle Hertoch; P. de Vryter Stadhouder voor Lille, Wechel ende Vlimmeren; Fred. De Vryter Schouteth voor Gierle: d'heer Joan Van Laer, Abraham Woestenborghs en Jan Willems, respectieve Schouteth ende Schepenen van Vosselaer ende Beersse, Guill. Vermeiren Stadthouder voor Merckxplas.

Alle respectieve gecommiteerde der Stadt ende Landen van Turnhout. Aen dewelcke voortgebracht synde den inhoudt van secckeren missive over subiect ofte Apparentie dier, is dat van weghens de Staeten generael der vereenigde Provinciën ofte andere soude worden ondernomen, van eenige militaire executie te dryven ten laste van de ingesetene van Syne Majesteyts Landen, om desaengaende soo veel hun doenlyck is; te voorcomen de schaeden ende interesten die d'een ofte d'ander van desen lande van Turnhout soude comen overcomen by middel van de voorschreven executie militair ende daer inne makenderen te ondersteunen ende helpen draegen, Provisionelyck hebben goetgevonden (gelyck sy verstaan dat in vorige tyden by de respectieve Officieren en de Regeerders van de voorschreven Vryheden ende Dorpen, hunne voorsaeten in diergelyck gevaer nog is geschiet geweest) van de schaede ende interesten. welke d'een of d'ander der voorschreven Vryheden ende Dorpen ofte hunne ingesetenen door diergelycke executien militair soude overcomen by gevanckenisse ofte weghaelinge van enige derselve Ingesetenen binnen de voorschreven Vryheden ofte dorpen ende Appendentien derselve alleen, van die tsamen elckander te zullen helpen draegen ende daerinne contribuieren naer

— 81 —

proportie van hetgene sy respectieve syn geldende in den Lants Taux op den voet aan het Landt genomen.

Aldus geresolveert op Aggreatic van hunne principalen, welcks sy tegens den vier en twintichsten dezis, ten twee uren naer middag sullen innebrengen. Die quo supra (was geteekend) Hendrick Robert, Jan Baptist Van Meurs, Hendrick Vucghs, Anthonie Claessens, G. Proost, Jan De Bie, Jan Biemans, G. Lemmens, Fred. De Vryter voor Gierle, V. Baelmans, Guilliam Van Laer, J. Van Laer, Jan Willemsen, P. De Vryter voor Lille, Bartholomeus Diels.

Godert grave van Athlone

Baron van Reede ende Agrim, vrij-heere van Amerongen, Ginckel ende Elft, Heere van Middachten, Lievendael, Hervelt, Roenburg, etc. Ridder van de Konincklycke orde van den Oliphant, Lant-commandeur van de Ballye der Duytse ordens tot Utrecht, Generael over de Ruyterye van den Staet der Vereenighde Nederlanden, Gouverneur over de Militie van de Stadt en de Steden der Provincie van Utrecht, ende commandeerende de auxiliaire trouppen van syne Keyserlyke Majesteyt in Brabant.

Allen dengenen die desen jegenwoordigen sullen sien ofte hooren lesen, Salut.

Doen te weten: Dat wy genomen hebben, ende nemen midts desen in Onse besondere protectie ende sauvegarde:

De Stadt ende Vryheyt van Turnhout, Oudt-Turnhout, Schoonbroeck ende alle de gehöchten derselve als oock het Begynhof, Cloosters des Canoniken Regulier van Corssendonck, Minnenbroeders, Heylig Graf ende Gasthuis; Mitsgaders Huysingen, Schuyren, Stallingen, Paerden, Landen, Vruchten, Grancn, soo gedorst als ongedorst, Meubilen, Wagens, Karren, Ploegen, Bouw-gereedtschap, ende voorts alle andere roerende ende onroerende Goederen, omme voor alle gewelt, plunderinge, rançoeneringe, brandschattinge, af-brekinge van Daecken, Huysingen ende Getimmeren, af-hakken van vrucht en andere opgaende boomen, ende voorts alle andere schade en verderf van de Ruyteren, Soldaten, Kar oft Voerluyden, beschut, beschermt en bevrydt te zyn en te blyven. Ordonnerende ende bevelende oversulex alle Officieren, gemeene kryghslieden te voet en te Peerde, en voorts allen anderen in der Vereenighde Neerlanden, ende onder onse com-

mande staende. De inwoonders van de voorschreve Stadt en plaetse, vry, vranck, rustelyck ende vredelyck te laten woonen, al-omme-verkeeren, Haere goederen gebruycken, de vruchten daervan profiteren, ende den effecte deser volkomentlyck genieten, sonder deselve aen haere personen ofte effecten, als voorschreve, eenighsints te molesteren, plunderen, berooven, brandschatten, beledigen oft beschadigen, op pene van onse indignatie, ende van daer over, andere ten exempel, aen den lijve gestraft te worden, ende mits toonende authenticque copie van desen, by onsen Secretaris onderteyckent: willen wy deselve van soo goeden waerden zyn als dese onse principale.

Gedaen in het campement van Roosendael den 19 April 1702. (geteekend) Athlone.

Leeger staet. Ter ordonnantie van syn Excellentie (geteekend) J. Van Den Berch, Sec.

De Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden

Allen dengeen die desen sullen sien ofte hooren lesen, saluyt.
Doen te weten: Dat wy by deliberatie van den Rade van State der voorschreve Vereenigde Landen, in Onse Protectie ende Sauvegarde gestelt ende genomen hebben, stellen ende nemen by dese, de Stadt van Turnhout, quartire van Turnhout, gelegen in de Lande van Antwerpen: Alle deselver Huysen, Hoven, Schuyren, Stallen, Beestialen, Vruchten ende andere hare roerende ende onroerende Goederen, van wat name die zyn, die sy lieden, ende elks van hen, binnen den voorschreven Dorpe en de Jurisdictie van dien zyn hebben, omme voor alle Geweld, Plunderinge, Rantsoeneringe, Brandschatten, Schaden ende Overlast van deserzyds Ruyteren ende Knechten beschermt ende bevryd te zyn; Mids dat syvoor sulken vrydom maendlyk sullen betalen aen handen van Onsen Ontfanger, tegenwoordig of toekomstende, ter plaetse synder residentie, de Contributie daer op sy gestelt syn, of noch gestelt sullen worden; Behoudelyken dat deselve Ingesetenen, onder 't deksel van dese niet en sullen vermogen te attentieren, 't Onser ofte de Geuniceerde Nederlanden achterdeel. Ordonneren en bevelen daerom alle Gouverneurs, Oversten, Colonellen, Ritmeesteren, Capiteynen, Bevelhebberen ende Volke van Oorloge, te Paerde, te Voete, te Water ende te Lande: Voorts allen anderen in dienst ende onder de gehoorsaemhyt der Vereenigde Nederlanden wesende, van wat conditie of

qualiteyt die zyn, dat sy den voornoemden Ingesetenen, ende elken van hen, dese Onse Brieven van Sauvegarde, na inhouden derselven, doen, ende laten rustslyck en vredelyck genieten, sonder daertegen te doen in ceniger manieren, op pæne van te vallen in Onse indignatie, en aan den Lyve gestraft te worden als overtreders van onze publycke Sauvegarde. Authoriserende to; dien eynde, en tot meerdere versekert- heyt, deselve Ingesetenen van de voorschreve Stadt van Turnhout, Lande van Antwerpen, te mogen laten doen publicatie van dese, ende Onse Wapenen opslaen, daer ende soo het hen dienlyk sal mogen wesen: Willende dat het Vidimus, ofte Copie authentique van dese, by Onsen Secretaris van State geteekent, den voorschreven inge- setenen, ende elken van hen, strecken, ende van sulcker macht gehou- den worden sal, als de Principale; Ende dit voor den tyd van ses eerstkomende maenden. Innegaende den vyfthienden Mey seventhien honderd en twee op welcken dag sy sullen hebben te betalen de eerste maend harer contributie, 't eynden welcken tyd die van de voor- schreven Stad Turnhout, Lande van Antwerpen, gehouden sullen syn van Ons nieuwe Sauvegarde te doen inpreteren: Ende niet te min, met sulken expressen verstande, indien de voorschreven Ingesetenen in ge- breke blyven hunne maendelyke Contributien te betalen, dat sy sullen wesen vervallen van het Beneficie van dese Sauvegarde.

Gegeven in 's Graven-Hage den twee en twintigsten Mey seventien honderd twee. (geteekent) Marinus Groenin, Sec.

(Leeger Stond) Ter ordonnantie van de Hoog Mog. Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden.

Ter Relatie van den Rade van State der selver Landen (geteekend) J. van Slingelandt.

Afschrift van byzynde kwyttschrift.

DE VRYHYT VAN TURNHOUT

Contributie	1348—4—4
Opgelt	67—8—6
Sauvegarde	12—12—
Sommatie	1—11—8
Zamen	1.429—16—2

Ontfangen van de Regenten der Stadt Turnhout, gelegen in 't Land van Antwerpen de Somme van Een duysent drie hondert acht en veertigh guldens 4 st. 4 p. Brabants, ter goeder Reeckening ende by pro-

visie voor haere Contributie van de Maanden ingegaan den 15 Mey en 15 Juny seventhien hondert en twee.

Breda den twaelfsten October seventhien hondert en twee (geteckend) Fr. De Bon, A. V. Meurs.

Don Ysidro de la Cueba

et Benavides, Marquis de Bedmar et d'Assentar, comte de Villanova, Seigneur des Villes de Senorin, de Barreyro et de Sabugosso, Capitaine d'une compagnie de Cavalerie Cuirassiers, Gardes anciennes de Castille, Commandeur de l'Orcajo de las Torres dans l'Ordre de Saint Jacques, Gentil-homme de la Chambre du Roy nostre Sire, et Commandant-General des Pays-Bas :

A tous Lieutenans, Gouverneurs, Chefs, Colonels, Mestres de Camp, Capitaines, Officiers et Gens de guerre, tant de Cavalerie que d'Infanterie, de quelle qualité, nation ou condition qu'ils soient, estans au service de Sa Majesté sous nostre charge et commandement, qui ce regardera, et ces présentes seront montrées, salut.

Comme nous avons pris et mis, prenons et mettons en la protection et sauvegarde especial de Sa Majesté et la Nostre : le Bourg et la Terre de Turnhout, composée de Villages de Gierle, le Couvent de Corsendonck, Lille, Beersse, Vosselaer, Wecheldersande, Vlimmeren, Merxplas, Baerle Duc, Poppel, Weelde et Ravels. Ensemble tous les habitans avec leur biens, Meubles, Bestiaux, Grains, Prez, Bois, Arbres fruitiers, Plantiz, et tous autres Biens quelsconques y estans : Nous vous mandons et commandons au nom et de la part de Sa Majesté bien expressément, de ne faire, ny souffrir estre faites aux dits Bourg, Couvent, Villages, Inhabitans et biens susdits, aucunes foules, dommages, torts, forces, pilleries, mangeries, exactions ou oppressions en aucune manière, à peine d'encourir l'indignations de Sa Majesté et la Nostre, et d'estre punis comme Infracteurs de nos Sauvegardes et commandemens. Et afin que de ce que dessus personne ne puisse prétendre cause d'ignorance, Nous avons consenty et consentons, que l'on puisse et pourra mettre et afficher les Blasons des Armes de Sa Majesté et les Nostres en tels endroits des dits Bourg, Couvent et Villages, qui sera trouvé convenir. Si voulons et mandons, que la copie authentique de cette ait la même force et vigueur que l'Original.

Fait à Bruxelles le 30e Juillet 1702.

Par ordonnance de Son Exce (signé) J. P. Morisse.

Louis François, Duc de Boufflers, Marechal de France, Chevalier des Ordres du Roy, Colonel du Regiment des Gardes François, et Grand Bally de Beauvais et du Beauvoises; Gouverneur, et Lieutenant general pour Sa Majesté des Provinces de Flandres et Haynaut, Gouverneur particulier de la Ville et Citadelle de Lisle, Souverain Bally de la ditte Ville et Chatelaine du dit Lisle, General des Armées du Roy dans les Pays-Bas Espagnols, sous l'autorité de Monseigneur Duc de Bourgogne.

Il est expressément défendu à tous les Troupes du Cercle de Bourgogne, et autres qui sont présentement, ou qui seront cy après sous nos ordres, de ne faire aucun tort ny damage au Bourgh et Terre de Turnhout, composée des Villages de Gierle, Lille, Beers, Vorselaer, Merxplas, Poppel, Baerle Duc que Nassau, Weelde, Ravels, Wechel, Vlimmen, et du Couvent des Chanoines Reguliers de Corsendonck, et autres de pendances de la ditte terre, pais de Brabant, de prendre n'y enlever aucun des Meubles, Bestiaux, Grains, Fourages, Chevaux, et autres choses appartenantes aux habitans des dits lieux, à leur Familles et Domestiques, sur peine aux Caveliers, Soldats, Dragons, Valets, et autres punition très rigoureuse, et afin que personne n'en prétende cause d'ignorance nous voulons que copie de la presente Sauvegarde soit affichée aux lieux marquez cy-dessus et autres qu'il appartiendra. A la quelle Copie Signée du Sr. Van Den Broeck Chef Officier du dit Bourgh et Terre, foy sera ajoutée comme au present Original.

Fait au Camp de Rjethoven le 16 d'Août 1702. Etoit signé: le Mareschal Duc de Boufflers, et plus bas, contre signé Riep, et cachetté en scire rouge du Seaux du dit Mareschal. Ainsi est (Etoit signé) H. Van Den Broeck.

Reglement Impost

Ordonnantie: Instructie ende naerdere Declaratie op de lichtighe van de imposten op de Wynen, Bieren, Vleesch ende Graen; verandert, en toegevoegt eenige andere nieuwe, tot betere afweiringhe van alle de fraudatien der voorgeschrevene imposten, voorgedragen door Don Ysidro de la Cueba, geaggreert ende gheapprobeert door de Dry Staten van Onsen Lande ende Hertoghdomme van Brabant; in zitting van 30 Juny 1702.

Eerst op de Wynen

Eerst op elke Aeme van 48 gelten Wyns, 't waere Rinschenwyn, Franschen wyn, rooden oft witten wyn van Burgundien, item Spaenschen wyn, van wat soorte dat het sy, ende alle andere inlantsche ende uytlantsche wynen, egeene uytgesteken, sal betaelt worden de Somme van VIII Guldens
 Item van elke Aeme Wyn-Azyn VIII Guldens.
 Welcke betaelinghe in gereeden gelde sal moeten gedaen worden over alle de Wynen, die in Brabant sullen innecomen te Waeter oft te Lande, 't zy in reepen, 't zy in cruycken, cannen, flessen oft andersints, op de Comptoiren daertoe gestelt, voor soo vele deselve Wynen sullen worden gelost binnen eenige kleyne steden of ten Platten-Lande der Provincie van Brabant, daer-inne begrepen de Vry-Aerden ende die Polders van Brabant.

Ende nopende de Wynen die binnen de Hoofsteden van Loven, Brussel ende Antwerpen sullen worden gelost, ende dewelcke aldaer sullen worren ghesleten, oft wel daer uyt, ofte van Mechelen sullen worden versonden, naer eenighe kleyne steden oft ten Platten-lande van Brabant, de betaelinghe van den Impost dyer sal moeten geschieden ten Comptoire binnen ieder derselve Hoofsteden ghestelt sonder eenighen afschryf, dan enckelyck van de Wynen, die buyten Brabant sullen worden versonden.

Op de Bieren

Item van elke Aeme van alle soorten van Bieren soo Inlantsche als uytlandsche, weerdigh wesende dertich stuyvers, sal betaelt worden indifferentlyck XII stuyvers
 item van gelycken van elke Aeme Bier-edick XII stuyvers.
 Welcken Impost zal betaelt worden in de beslotene steden by dengenen, ende op den voet, maniere ende instructie tot hiertoe binnen iedere stadt geplogen. Ende ten Platten-lande, daer-inne oock begrepen de Vry-aerden ende Polders van Brabant, sal denselven Impost moeten betaelt worden in ghereeden gelde ten comptoire binnen ieder quartier opgerecht, door dengenen die het bier sal brouwen oft doen brouwen, voor ende aler het bier sal mogen worden getont, sonder eenighen afschryf als alleenelyck ten opzichte van de bieren die by behoorlyck paspoort ende wettelycke declaratie sullen bethoont worden buyten Brabant te syn versonden.

Op het Vleesch

Van elcken Os oft Stier van twee jaren oft daer boven sal betaelt worden XXX stuyvers
 Van elke Koe ofte Veerse XX stuyvers
 Van elcken Haemel oft Kalf V stuyvers
 Van elck Schaep, Oye oft Ram IV stuyvers
 Van elck Lam, Cabritte, Braef oft Spi,-viggen II stuyvers
 Van elck Vercken VIII stuyvers
 Blyvende die van de dry Hoofsteden gestaen mette gewoonelycke redemptie van den Impost op het Veede.

Alle Vleeschhouwers, Slagers ende andere, wiedzic souden mogen wesen, voor ende al-er eenige der voors. Beesten te slaen, te doen, of te laeten slaen, sullen gehouden wesen, daervan verclaeringhe te doen aen den Commis van het Comptoir daer des behooren sal, ende den Impost daerover te betaelen, nemende daervan een billet by denselven Commis onderteekent, inhoudende de quantiteyt van de voors. Beesten, welck billet sy op donderdagh daer naer volgende aen den voors. commis sullen wederom brengen ofte senden, op de pene van twelf guldens, ende tot dien op de pene van vyftig rinsguldens van elcken geslage beeste, daer al geen billet en sal gehaelt syn, tot elcker reyse te verbeuren by dengenen die hierin gebrekelyck vallen sal, soewel Slagers als Eygenaers van deselve beesten.

Op 't Graen.

Van elck mudde Terwe, maete van Loven, te meulen comende om verbacken te worden, sal betaelt worden XX stuyvers
 Van elck mudde Rogge oft Masteluyt XII 1/2 stuyvers
 Ende in d'andere twee quartieren respectieve van Brussel ende Antwerpen, naer advenant van de maeten respectieve aldaer, in den verstande nochtans dat het voors. recht van XX en XII 1/2 stuyvers maer en sal plaets grypen ende ingevoerd worden in de beslotene steden op den voet, maniere ende instructie binnen iedere stadt, tot hiertoe geplogen.

Aldus ghedaen in den Raede van Brabant den 30 Junii 1702.
 Was gearapheert Grysp. vt. (Geteekent) H. Bodry.

1802

Séances du 12 nivose an X: 3 Mars 1802

Le Maire provisoire de Turnhout.

Sur le rapport du commissaire de police de ce lieu par lequel il conste que depuis l'an sept: Le Jardin du ci-devant couvent des Récollets, est resté sans culture par l'abandon que paroît en faire le propriétaire ou l'acquéreur.

Vu la loi du 6 octobre 1791.

Considérant qu'il est utile, tant pour l'intérêt de la commune qui en irera les impositions, que pour le propriétaire qui en sera reconnu; que cette partie de terrain soit cultivée.

Considérant qu'aux termes de la loi précitée il doit être nommés des commissaires pour faire la visite des lieux et dresser procès-verbal de ce qu'ils auront reconnus.

ARRÊTE :

1° qu'il nomme les citoyens J. Van Genechten et J. Teurlinckx à l'effet de se transporter aux jardins des ci-devants Récollets; ils dresseront procès-verbal de sa situation et de l'état dans lequel ils l'auront trouvés et me le transmettront de suite.

Copies du présent seront transmis aux dits citoyens pour leur information.

Fait en séance date que dessus. /signé/ Borghs Maire adj.

Séance du 15 Ventose an dix. 6 Mars 1802.

Le Maire provisoire de Turnhout.

Revu son arrêté du 12 courant.

Vu la loi du 6 octobre 1791.

Vu le procès-verbal des commissaires constatant l'état et la situation actuelle du jardin des ci-devants Récollets, resté inculte et abandonné depuis l'an sept.

Considérant que ce terrain déprécit de jour en jour et qu'il est de l'intérêt de la commune et des propriétaires qui seront reconnus, que le jardin précité soit cultivé sans délai.

Considérant que cette culture ne peut mieux être confié qu'au citoyen Pierre Otten, tant par la surveillance qu'il peut facilement y porter que par la connoissance parfaite qu'il a du dit jardin.

ARRÊTE :

1° que le susdit Pierre Otten est chargé de la Direction et de la culture du jardin des ci-devants Récollets.

Il fera les avances, des frais d'engrais, culture, semences et plantes, lesquels lui seront remboursés sur le produit de la vente des légumes.

2° Il dressera un état de ses avances lesquelles ne seront remboursées qu'au préalable il n'aye été visé par nous.

Copie du présent sera transmis au dit Pierre Otten pour son information et direction.

Fait en séance date que dessus. /signé/ Borghs Maire adj.

Séance du 11 Germinal an dix. 1 Avril 1802.

Le Maire provisoire de Turnhout.

Vu l'embarras et autres inconvenients que causent les monts de fumier et Boue qui sont sur la place de cette ville.

Vu l'art. 15 de la loi du 22 juillet 1791.

ARRÊTE :

1° Les propriétaires des monts de Boue et Fumier qui se trouvent sur la place de cette ville, sont tenus de les avancer ou faire transporter sur des lieux où ils ne puissent nuire à qui que ce soit avant le 22 de ce mois.

2° Ceux qui après cette époque s'y trouveront encore seront enlevés et vendus au profit de la commune, il sera en outre dressé procès-verbal à charge des propriétaires pour chaque contravention; à l'effet de les faire condamner à une amende de trois journées de travail et aux frais par le tribunal de simple police en vertu de la loi précitée.

3° Le présent sera publié et affiché dans les deux langues et copie en sera transmise au Juge de Paix de Turnhout pour son information.

Copie en sera également transmise au commissaire de Police de cette ville qui demeure chargé de son exécution.

Fait en la Mairie de Turnhout le 11 Germinal an dix de la République Française. /signé/ Borghs Maire adj. et J.J. Liebrechts secret.

Séance du 1 Floréal an dix. 21 Août 1802

Le Maire de la ville de Turnhout.

Vu les dégradations que causent les voitures et charrettes qui traversent le Parc de cette ville.

Considérant que le passage des voitures sur cette propriété est nuisible à la plantation et qu'il n'est pas obligatoire.

ARRÊTE :

1° Il est défendu de passer avec des voitures dans le Parc.

2° Les contrevenans seront poursuivis et puni conformément au règlement de Police.

Le présent sera publié dans les deux langues et copie en sera transmise au Commissaire de Police qui est chargé d'en surveiller l'exécution.

Fait en séance date comme dessus.

Séance du 1 Floréal an dix. 21 Août 1802.

Le Maire de Turnhout.

Vu l'art. 19 Titre 1 de la loi du 22 Juillet 1791 sur la police municipale et l'art. 606 du code des Délits et des peines qui prescrit les peines à infliger aux citoyens qui contréviennent aux règlements de police susdite.

Considérant que les attroupemens nocturnes qui ont lieu la nuit, surtout les jours de dimanche, troublent le repos et la tranquillité du paisible habitant.

ARRÊTE :

1° Que tous les citoyens sont tenus de sortir des lieux publics qui existent en cette commune tels que cafés, estaminés etc. tous les jours à dix heures et demie du soir.

2° Il est défendu à ceux qui commandent dans ces maisons de distribuer ou souffrir qu'ils soient distribués chez eux, après l'heure précitée, à peine d'en répondre personnellement aucune espèce de Boissons.

Il leur est également enjoint de faire sortir à cette heure les personnes rassemblées chez eux.

3° Tout citoyen qui sera trouvé après la dite heure divaguant dans les rues sera arrêté et conduit à l'amigo, sous la maison commune, pour

y être détenue, jusqu'au lendemain huit heures du matin ; à quelle heure il sera relâché, ou procédé à une plus ample détention, selon les renseignements que le commissaire de police aura recueilli de la conduite du détenu.

4° Copie du présent sera envoyée au commissaire de police susdit qui est chargé d'en assurer l'exécution.

Fait en séance date comme dessus. /signé/ Borghs Maire et J. J. Liebrechts secret.

Séance du dix Floréal an dix. 30 Avril 1802.

Le Maire de la ville de Turnhout.

Vu la lettre du sous-prefet de l'Arrondissement de Turnhout du six de ce mois.

ARRÊTE LE PROGRAMME SUIVANT :

1° Dimanche prochain douze Floréal (20 Mai 1802), la convention entre le Gouvernement Français et Sa Sainteté Pie VII ; convertie en loi de la République, sera solennellement publiée à huit heures du matin à tous les coins des rues.

2° La veille du douze, les canons, les cloches et carrillon annonceront la fête du lendemain.

3° Le douze au levé du soleil, les canons, toutes les cloches de la ville et le carillon se feront entendre de nouveau.

Le même jour à huit heures du matin, sous le même bruit, le Maire accompagné des autorités civiles et Militaires à cheval et en costume publiera le concordat Religieux et la proclamation relative aux cultes.

Le cortège s'ouvrira comme suit :

I Les hussards ouvriront la marche.

II Un peloton militaire suivra.

III Ensuite le char de triomphe orné sur lequel la musique militaire se trouvera réunie.

IV La trompette.

V Les sous-prefet, Maire et fonctionnaires.

VI La jeunesse de la ville à cheval.

VII Un second peloton militaire.

VIII Les Gendarmes fermeront la marche.

4° A dix heures du matin les autorités civiles et militaires seront

invités de se réunir en la salle de la maison commune. Sous le bruit du canon etc., pour se rendre en cortège à l'Eglise paroissiale.

Le chœur de l'Eglise sera destiné à recevoir le cortège ; la gendarmerie en gardera les trois portes et les militaires se rangeront en deux lignes depuis le chœur jusqu'au bas de l'église.

Ensuite il sera chanté une Messe Solennelle suivie d'un Te Deum, pour remercier la divine providence de l'heureux retour de la paix de l'Eglise.

Les militaires feront trois décharges de mousqueterie par peloton : la 1re avant d'arriver à l'Eglise, la 2e au Te Deum, et la 3e à la sortie de l'Eglise, à cet effet il leur sera distribué des cartouches.

5° Après le service divin le cortège retournera dans le même ordre et sous le même bruit à la maison commune.

6° Le soir il y aura feu d'artifice, illumination générale qui commencera à huit heures, à quel heure l'ouverture des Bals se fera dans divers endroits, qui termineront la fête de ce jour.

Fait en la Mairie de Turnhout le dix Floréal an dix /signé/ Borghs et J. J. Liebrechts secret.

Séance du 13 Floréal an dix. 3 Mai 1802

Le Maire de la ville de Turnhout.

Vu la lettre du préfet de ce département du Sept Floréal an dix.

Vu aussi la loi du 18 Germinal même année concernant l'organisation des cultes.

Considérant que par la loi précitée les jours de repos sont fixés au Dimanche tant pour les corps administratifs et judiciaires que pour les citoyens.

ARRÊTE :

1° Il est ordonné aux subordonnés de cette mairie et aux administrés de n'avoir aucun égard aux décadi pour vaquer à leurs affaires et occupations. Les jours du Dimanche et fêtes qui seront indiqués étant les seuls qui sont obligatoires pour leurs repos.

2° Le présent sera publié et affiché dans les deux langues et copie en sera transmise au commissaire de police de Turnhout, qui demeure chargé d'en assurer l'exécution.

Faite en la Mairie de Turnhout date que dessus. /signé/ Borghs et J. J. Liebrechts secret.

Séance du 25 Floréal an dix. 15 Mai 1802

Le Maire de la ville de Turnhout.

Voulant employer tous les moyens qui sont en son pouvoir pour mettre un terme au ravages que les petites véroles, fléau destructeur de l'humanité causent en cette commune.

Considérant que l'inoculation de la vaccine est le remède unique pré-servatif national adopté que rien n'a démenti jusqu'à ce jour en cette commune et qu'il est instant de faire jouir de ces avantages reconnus les personnes que leurs moyens mettent hors de portée d'en faire les frais.

Considérant que pour y parvenir il est nécessaire d'établir une commission de vaccine, de lui assigner un local convenable, ou toutes les personnes de cette commune pourront se faire vacciner gratuitement.

ARRÊTE :

1° Que les citoyens Bruggeman, Lemmens et Van Oorschoot officiers de santé sont nommés membres de la commission de vaccine de cette commune sous la surveillance de la commission de santé établie en cette ville.

2° La salle et la chambre à côté de la maison commune est mise à leur disposition pour les jours de vaccination.

3° Ils vaccineront gratuitement les habitants de cette commune qui se présenteront.

4° Les jours qu'ils ont fixés pour opérer la vaccination seront annoncés à l'avance au son de la sonnette.

Copie du présent sera notifiée aux membres susdits pour leur information et direction.

Fait en la Mairie de Turnhout date que dessus /signé/ Borghs maire.

Séance du cinq Thermidor an dix. 24 Juillet 1802

Le Maire de la ville de Turnhout.

Revu ses arrêtés du 12 et 15 ventose dernier. de même que le procès-

verbal dressé le 14 même mois par les experts nommés par l'arrêté du 12 susdit ; concernant la culture du jardin des ci-devants Recollets.

Considérant que l'arrêté du 15 a eu son plein effet et que le jardin susmentionné est cultivé de manière qu'il est nécessaire de nommer des experts pour taxer les légumes qui s'y trouvent et les mettre en vente publique, pour le produit être employé au remboursement des frais de culture et le surplus, s'il y en a, servir à payer le tout ou partie de la contribution foncière, à la quelle cette propriété est imposée pour l'année covrante.

ARRÊTE :

1° Que les citoyens J. Van Genechten et J. Teurlinckx sont nommés experts pour taxer les légumes qui se trouvent actuellement dans le jardin des ci-devants Recollets.

2° Ils en dresseront l'état et me le transmettront sans délai pour que je puisse faire procéder à leur vente publique.

3° Copies du présent seront transmises aux dits citoyens pour leur information et direction.

Fait en séance date que dessus /signé/ Borghs Maire et J. J. Liebrechts secret.

Séance du 24 Frimaire an onze. 5 Décembre 1802

Le Maire de la ville de Turnhout.

Voulant éviter les difficultés qui sont sur le point d'éclater, déclare qu'il n'y a qu'une société d'artistes pour la ville de Turnhout en conséquence.

ARRÊTE LE RÈGLEMENT SUIVANT :

1° A la suite du présent seront invités de souscrire volontairement tous ceux qui ont fait partie de la société, connue sous le nom de Rhétorique.

2° Dans le sein de ces souscripteurs, le Maire nommera sept Directeurs, un suppléant et deux secrétaires.

3° Les Directeurs rempliront les fonctions qui leurs étoient attribués ci-devant ainsi que ce qui suit.

4° Lorsqu'il s'agira d'un objet en discussion entre les Directeurs, la majorité des voix l'emportera et l'on est tenu de s'y conformer.

5° Chaque acteur est obligé d'accepter le rôle quelconque, qui lui

sera remis par les Directeurs lequel ne pourra finir avant que la pièce n'aie été pleinement exécutée.

6° Chacun sera libre de quitter la société avant qu'il n'aie souscrit pour jouer un rôle ; cependant il devra dans tous les cas en prévenir le Directeur.

7° L'on devra aussi se conformer aux réglemens particuliers qu'établiront les Directeurs pour la police de la salle et du spectacle.

8° Chaque contravention aux art. 5 et 6 sera punie d'une amende de douze francs et à l'art. 7 de celle de trois francs.

9° Les dépenses nécessaires pour l'exécution des pièces et embellissement de la salle etc., seront ordonnées par les Directeurs.

10° Le produit d'entrée au spectacle ainsi que les amendes seront perçues par les administrateurs du Bureau de Bienfaisance et versée entre les mains du trésorier du dit Bureau pour être uniquement affectées à secourir les indigens.

11° Ceux qui refuseront d'obéir aux ordres des Directeurs seront outre l'amende de douze francs, si ceux-ci le trouvent convenable, rayé de la liste de la société, comme indigne de participer à l'acte de Bienfaisance objet de leur institution.

Faite en la Mairie de Turnhout date que dessus /Était signé/ G. Sels, H. Diels, P. J. Feyens, Van der Laet, Jan Verwilt, J. B. Bruynseels, A. De Neus, J. B. Dupont, A. Volders, C. Kerckhofs, P. J. Van Noppen, I. Sels, H. Marien, I. F. Van Eyck, I. F. De Backer, A. Devolder, P. Kerckhofs, A. I. Hendrickx, I. C. Huykrechts, E. Vandooren, C. Berré, Franç. Decoster, I. B. Cornelissen, P. I. Stoops, P. Gauweloos, R. De la Costa, Jacq. Engelen, P. F. Wallman, Jh. Van Bevelo, I. P. Mertens, F. Savelkoel, Alb. Engelen, P. Savelkoel, M. Van Aerschot, C. Waegemans, I. F. Engelen, P. de la Costa père.

Séance du 1 Nivose an onze, 22 Décembre 1802

Revu son règlement en date du 24 frimaire (15 Décembre) dernier, concernant les acteurs Bourgeois et le spectacle.

Vu les noms des individus qui ont souscrit, conformément à l'art 1 du règlement, et en vertu de l'art. 2.

ARRÊTE

1° Les citoyens Mich. Van Aerschot, Charles Berré, Antoine Hen-

drickx. H. Meremans, Théodore Savelkoel, Henri Diels et Guil. Sels sont nommés Directeurs du spectacle.

2° Le citoyen Mussels est nommé suppléant.

3° Les citoyens Renier De la Costà et Jacques Engelen secrétaires.

4° Copie du règlement susdit sera transmis aux Directeurs.

5° Copie du présent sera également transmis au citoyen M. Van Aerschot qui demeure chargé d'en donner communication à ses collègues ainsi qu'au suppléant et secrétaires pour leur servir d'information et Direction.

Faite en la Mairie de Turnhout date que dessus /signé/ Borghs.

INHOUDSTAFEL

	Bladz.
Titel I. Staat der Bevolking	5
» II. Gemeente-Bestuur	11
» III. Gemeente-inkomsten	14
» IV. Liefdadige gestichten	10
» V. Eeredienst.	27
» VI. Openbaar onderwijs	30
» VII. Schoone kunsten, wetenschappen en letteren	36
» VIII. Gezondheidsdienst	39
» IX. Justitie, openbare veiligheid, gevangenis	42
» X. Militie	44
» XI. Openbare belastingen. Jaar 1902	47
» XII. Openbare werken	51
» XIII. Landbouw	58
» XIV. Nijverheid	62
Geboorte van Z. K. H. Prins Leopold van België.	68
Dood Harer Majesteit Maria-Hendrika, Ko- ningin der Belgen.	69
Geschiedkundige Bijdragen uit de Archieven van Turnhout.	72

